



Riksrevisionens redogörelse om Riksrevisionens årsredovisning för 2010

Riksrevisionen överlämnar härmed Riksrevisionens årsredovisning för 2010. Enligt lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen ska riksrevisorn med administrativt ansvar besluta om årsredovisningen för myndigheten. Årsredovisningen beslutades den 17 februari 2011 av Claes Norgren.

Stockholm den 17 februari 2011

Claes Norgren
Riksrevisor

Riksrevisionens årsredovisning 2010

Grundläggande bestämmelser

13 kap. 7–9 §§ regeringsformen

3 kap. 8 §, 8 kap. 12–14 §§ och 9 kap. 8 § riksdagsordningen

Lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.

Lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen

Lagen (2006:999) med ekonomisadministrativa bestämmelser m.m. för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen

Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

Beslut och underskrift

Riksrevisorn med administrativt ansvar fattar beslut om Riksrevisionens årsredovisning enligt 4 a § lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm den 17 februari 2011



Claes Norgren
Riksrevisor

Innehållsförteckning

Grundläggande bestämmelser	2
Beslut och underskrift	2
Innehållsförteckning.....	3
Riksrevisorernas inledning.....	4
Resultatredovisning.....	6
Verksamhetens resultat	6
Ekonomisk översikt.....	8
Finansiering och kostnader.....	8
Årlig revision	10
Mål	10
Resultat och bedömning	10
Effektivitetsrevision	15
Mål	15
Resultat och bedömning	15
Internationellt utvecklingssamarbete.....	22
Mål	22
Resultat och bedömning	22
Omvärldsriktad verksamhet	28
Mål	28
Resultat och bedömning	28
Styrelsen.....	33
Styrelsens behandling av granskningarna.....	33
Styrelsens övriga arbete.....	33
Vetenskapliga rådet.....	34
Kompetens och personal	35
Sammanfattande bedömning	35
Kompetens.....	36
Personal	41
Sammanställning över väsentliga uppgifter	43
Finansiell redovisning	44
Resultaträkning	44
Balansräkning.....	45
Anslagsredovisning	47
Finansieringsanalys	48
Tilläggsupplysningar och noter	51
Noter	53
Uppgifter om styrelseledamöter, suppleanter och ledande befattningshavare	60
Framtida åtaganden	63

Riksrevisorernas inledning

Riksrevisionen kan se tillbaka på 2010 som ett framgångsrikt år. Vi inte bara nådde de mål vi hade satt upp för året utan kunde också genom att effektivt utnyttja våra resurser öka verksamheten inom flera verksamhetsgrenar. En ökad verksamhet innebar också ökade kostnader. Kostnadsökningarna motsvarades emellertid mer än väl av en ökad produktion med bibehållna krav på kvalitet.

En förutsättning för det goda resultatet under 2010 har varit en för Riksrevisionen låg personalomsättning med få avgångar och fler medarbetare i tjänst. Detta har haft särskild betydelse för möjligheterna att effektivt ta tillvara kompetens och resurser i granskningsverksamheten. Vi har därmed kunnat utnyttja ökade resurser såväl för nödvändig verksamhetsutveckling till stöd för granskningsverksamheten och anpassning av den årliga revisionen till nya internationella standarder som för en ökad produktion inom effektivitetsrevisionen.

Vi står emellertid också inför utmaningar inför framtiden. Vår personal är efterfrågad, och i en kommande högkonjunktur måste vi räkna med att personalomsättningen kommer att öka. För att möta framtida utmaningar har vi fastställt en kompetensförsörjningsstrategi, investerat i program för ledarförsörjning och ledarskap, ökat insatserna för kompetensutveckling och förbättrat den interna arbetsmiljön. Vi har genom medarbetarenkäter fått ett kvitto på att åtgärderna gett positiva resultat. En annan utmaning är de ekonomiska förutsättningarna kommande år. Vårt anslagsutnyttjande ligger nu något över de anvisade medlen. Även med begränsade ökningar av våra personalkostnader de närmaste åren kommer det att krävas effektiviseringar om vi ska kunna upprätthålla 2010 års verksamhetsvolym. Vi har därför bl.a. intensifierat vårt arbete med att se över våra administrativa processer i syfte att minska gemensamma kostnader och därmed frigöra resurser.

Riksdagen har med anledning av Riksrevisionsutredningen beslutat om förändringar av den administrativa ledningen m.m. Dessa förändringar lägger en god grund för en hållbar inriktning av verksamheten.

Effektivitetsrevisionen har genomförts inom ramen för planerade granskningsstrategier. Under året färdigställdes totalt 31 rapporter, varav 26 publicerades. Fem rapporter publicerades först under inledningen av 2011 med hänsyn till att den nu avvecklade styrelsen inte hann slutbehandla dessa under året. Produktionen i övrigt har varit hög med ett jämförelsevis stort antal pågående effektivitetsgranskningar vid årets slut. Både interna och externa uppföljningar av kvaliteten i våra granskningar visar att vi motsvarar våra kvalitetskrav.

Den årliga revisionen har bedrivits enligt god revisionssed, och samtliga revisionsberättelser lämnades i tid. Enkäter som besvarats av dem som granskats visar på ett högt förtroende för den årliga revisionen. Året har i övrigt präglats av förberedelserna inför en övergång till nya internationella standar-

der för finansiell revision. Omfattande interna utbildningsinsatser har genomförts, och samtliga berörda myndigheter har informerats om de förändringar som övergången kommer att innebära för revisionens innehåll och omfattning.

Den internationella organisationen för högre revisionsorgans (INTOSAI) kongress INCOSAI¹ fastställde i november 2010 dessa nya standarder, vilka nu utgör en komplett och omfattande uppsättning av riktlinjer för finansiell revision anpassad till INTOSAI:s medlemmar. Arbetet har letts av Riksrevisionen och har engagerat mer än 100 experter från 60 olika nationella revisionsmyndigheter.

Riksrevisionen har haft en ledande roll i bl.a. INTOSAI:s arbete med att beskriva orsakerna till nuvarande och tidigare finanskriser samt vilka lärdomar som kan dras för framtiden. Vidare har medarbetare deltagit i utbytet med systerorganisationer för att dra fördel av den internationella metodutvecklingen inom skilda granskningsområden. Riksrevisionen har dessutom varit externrevisor i ett antal internationella organisationer där Sverige är medlem.

Det internationella utvecklingssamarbetet har under året genomförts inom ramen för nio projekt. Verksamheten har i stort följt fastställda planer. En uppföljningsenkät har riktats till samtliga samarbetspartner. Vår samlade bedömning är att verksamheten bidragit till en utveckling som stärkt revisionsmyndigheternas kapacitet och bidragit till att förstärka parlamentens kontrollmakt. Utvecklingssamarbetet är generellt långsiktigt, och effekterna av Riksrevisionens insatser är svåra att avläsa i ett kortsiktigt perspektiv. Riksrevisionen kommer därför att under våren 2011 utarbeta en uppföljningsrapport där resultat och effekter av utvecklingssamarbetet redovisas.

När vi riksrevisorer summerar det gångna året är vi nöjda. Resultatet av verksamheten är våra medarbetares förtjänst. Vi vill därför i detta förord rikta ett varmt tack till dem för deras stora engagemang, beredvillighet att verka utifrån ett helhetsperspektiv och mycket goda arbetsinsatser under 2010.

¹ International Congress for Supreme Audit Institutions.

Resultatredovisning

Riksrevisionen är en myndighet under riksdagen. Den ska för medborgarnas räkning granska hur de statliga medlen används. Riksrevisionens övergripande mål är att bidra till att statens resurser används på ett bra sätt och att den statliga förvaltningen sköts effektivt. Det ska myndigheten göra genom en oberoende granskning av all statlig verksamhet.

Riksrevisionen ska årligen granska myndigheternas årsredovisningar (årlig revision) och genom granskning främja en sådan utveckling att staten med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser (effektivitetsrevision). Riksrevisionen ska även bedriva internationell verksamhet. Riksrevisionens uppgifter framgår av lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. samt av lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen.

Riksrevisionens verksamhet delas in i fyra verksamhetsgrenar. Den årliga revisionen och effektivitetsrevisionen genomförs med utgångspunkt i lagen om revision av statlig verksamhet m.m. Det internationella utvecklingssamarbetet genomförs inom ramen för den svenska biståndspolitiken och finansieras över ett eget anslag. Den omvärldsriktade verksamheten avser prestationer som syftar till att befästa och befrämja revisionens roll, nationellt och internationellt, samt att öka genomslaget av Riksrevisionens verksamhet. Det kan gälla mötes- och seminarieverksamhet kring resultatet av en eller flera granskningar eller frågor om offentlig revision såväl som deltagande i internationella revisionsuppdrag.

Årsredovisningen följer denna indelning.

Verksamhetens resultat

Riksrevisionen nådde under 2010 ett tillfredställande resultat² inom samtliga verksamhetsgrenar.

Den årliga revisionen av årsredovisningar för 2009 genomfördes enligt god sed, och samtliga revisionsberättelser lämnades i tid. Revisorsintyg lämnades i förekommande fall för myndigheternas delårsrapport. Övergången till en tillämpning av nya standarder för årlig revision har förberetts genom särskild internutbildning och information till berörda myndigheter.

Effektivitetsrevisionen utfördes inom ramen för 10 granskningsstrategier. Under 2010 färdigställdes 31 effektivitetsgranskningar, varav 26 publicerades.³ Övriga 5 har publicerats under inledningen av 2011.

² I resultatredovisningen avser belopp inom parentes jämförelsetal med föregående år.

³ En publicerad granskning är slutförd, beslutad och expedierad. En färdigställd granskning är ännu inte publicerad.

Planerade aktiviteter inom det internationella utvecklingssamarbetet har genomförts i stort enligt plan och fastställd inriktning om än på en något lägre nivå än avsett.

Den omvärldsriktade verksamheten har fortsatt att öka i omfattning, dels genom nya uppdrag inom ramen för den internationella organisationen för högre revisionsorgan (INTOSAI), dels genom ökade kommunikationsinsatser i anslutning till genomförda granskningar.

Inom samtliga verksamhetsgrenar har arbetet med att förbättra kvaliteten fortsatt. Samarbetet med Uppsala universitet om kvalitetsbedömning av effektivitetsrevisionen har utvecklats. Kvalitetskontroller och enkäter visar ett fortsatt stort förtroende för den årliga revisionens arbete.

Myndighetens planering, styrning och uppföljning utvecklas fortlöpande. Ett viktigt ingångsvärde för detta är riskanalysen enligt processen för intern styrning och kontroll⁴. Denna har uppdaterats under året och gett värdefulla bidrag till förbättring av våra interna processer. Arbetet med riskanalysen ingår som ett reguljärt inslag i vår planerings- och uppföljningsprocess. Åtgärder som syftar till att minska gemensamma kostnader och därmed frigöra resurser för kärnverksamheten inom myndigheten vidtas löpande. Bland annat ser vi över de administrativa processerna inom myndigheten för att göra dem effektivare. En åtgärd har varit att omorganisera den administrativa avdelningen. Våren 2010 behandlade finansutskottet Riksrevisionens årsredovisning för 2009, externrevisorns revisionsberättelse och revisionspromemoria samt Riksrevisionens uppföljningsrapport (bet. 2009/10:FiU27). Utskottet underströk då vikten av kontinuerlig ekonomisk uppföljning. Riksrevisionen har under 2010 genomfört förändringar i den interna uppföljningen för att skapa en större prognossäkerhet.

⁴ Se 37§ och 39-40 §§ lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen.

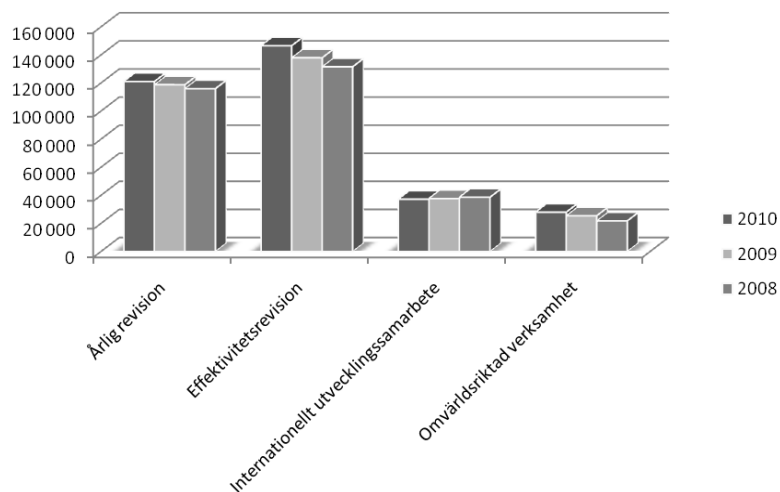
Ekonomisk översikt

I den ekonomiska översikten lämnas en sammanfattning av förändringar av Riksrevisionens finansiering, kostnader och anslag.

Finansiering och kostnader

I diagrammet nedan visas Riksrevisionens nettokostnader per verksamhetsgren.

DIAGRAM 1 NETTOKOSTNADER PER VERKSAMHETSGREN 2008-2010 (TKR)



Verksamhetens kostnader inklusive transfereringar uppgår till 335 (322) miljoner kronor.

Tabellen nedan visar verksamheten exklusive transfereringar.

TABELL 1 VERKSAMHETENS KOSTNADER OCH ANDRA INTÄKTER ÄN ANSLAG OCH INKOMSTTITEL⁵, 2008-2010 (TKR)

	2010	2009	2008
Intäkter (andra än av anslag och ink.titel)	2 013	1 848	1 763
Årlig revision	199	170	361
Effektivitetsrevision	224	175	405
Internationellt utvecklingssamarbete	417	197	148
Omvärldsriktad verksamhet	1 173	1 306	849
Kostnader	331 545	317 606	305 060
Årlig revision	121 205	118 929	116 292
Effektivitetsrevision	146 743	138 129	131 927
Internationellt utvecklingssamarbete	34 459	33 801	34 239
Omvärldsriktad verksamhet	29 138	26 746	22 601

Kostnaderna har ökat inom alla verksamhetsgrenar jämfört med föregående år. Detta beror främst på att fler medarbetare, motsvarande 20 årsarbetskrafter, varit i tjänst under året. Mer än hälften av ökningen har skett inom effektivitetsrevisionen och omkring en tredjedel inom den årliga revisionen.

Andra intäkter än anslag avser bidrag från Världsbanken, avgiftsintäkter från internationell uppdragsverksamhet samt finansiella intäkter.

Anslag

Årets anvisade medel för anslag 1:15 Riksrevisionen uppgick till 295,8 miljoner kronor. Inklusive det ingående anslagssparandet var det disponibla beloppet 300,2 miljoner kronor. Anslagsförbrukningen uppgick till 297,8 miljoner kronor. Det samlade anslagssparandet på förvaltningsanslaget uppgick vid utgången av 2010 till 2,3 miljoner kronor.

Årets anvisade medel för anslag 1:5 Riksrevisionen Internationellt utvecklingssamarbete uppgick till 40 miljoner kronor, vilket inklusive det ingående anslagssparandet gav ett disponibelt belopp om 41,2 miljoner kronor. Anslagsförbrukningen uppgick till 37,3 miljoner kronor. Riksrevisionen har för detta anslag beslutat att föra bort anslagssparandet, som vid årets slut översteg 3 % av anslaget, som en indragning av anslagsbelopp.

Verksamheten inom ramen för anslaget för internationellt utvecklingssamarbete påverkas till viss del av faktorer utanför Riksrevisionens kontroll. Samarbete bedrivs i länder där politiska och organisatoriska förändringar snabbt kan påverka möjligheterna att i fråga om inriktning och tid genomföra planerade och överenskomna insatser. Under året har flera projekt påverkats av sådana omständigheter, vilket har lett till att anslaget inte har utnyttjats som planerat.

⁵Efterarbete som rör effektivitetsrevision har 2010 klassificerats om från att ha redovisats under verksamhetsgrenen Omvärldsriktad verksamhet till Effektivitetsrevision. Jämförelsesiffrorna i tabellerna och i diagrammet har ändrats.

Årlig revision

Mål

Målet för verksamhetsgrenen är att i enlighet med god revisionssed och i tid avlämna revisionsberättelser avseende årsredovisningarna för de granskningsobjekt som omfattas av lagen om statlig revision. Riksrevisionen har fastställt följande mål för granskningsverksamheten:

- att inriktningen är relevant och intressant
- att granskningen håller hög kvalitet
- att granskningen når hög verkningsgrad.

Resultat och bedömning

Sammanfattande bedömning

Den årliga revisionen av 2009 års årsredovisningar som slutfördes under 2010 har genomförts enligt god revisionssed. Samtliga revisionsberättelser lämnades i tid. De fel och brister som Riksrevisionen rapporterar i revisionsberättelserna åtgärdas av berörd myndighet. Riksrevisionens bedömning är att de tre målen för årlig revision har uppnåtts.

Måluppfyllelse

Revisionens inriktning

I enlighet med god revisionssed inriktas den årliga revisionen mot områden där det finns en risk för väsentliga fel i årsredovisningen. Gemensamt för granskningen av 2009 års årsredovisningar har varit hur myndigheterna anpassat sig till de nya reglerna för resultatredovisning, processen för intern styrning och kontroll samt övergången till kostnadsmässig anslagsavräkning.

Granskningen håller hög kvalitet

Kvalitetssäkringen av den årliga revisionen baseras på internationella revisionsstandards, International Standards for Supreme Audit Institutions (IS-SAI). En central del är den kvalitetssäkring som sker inom revisionsteamet, där mer erfarna medarbetare går igenom och godkänner mindre erfarna medarbetares dokumentation. Härutöver genomförs fyra typer av kvalitets-säkringsåtgärder av revisorer som inte ingått i revisionsteamet:

- en kvalitetskontroll under pågående granskning för större revisionsobjekt
- en kvalitetskontroll i efterhand av färdigställda revisionsakter
- en oberoende bedömning (second opinion) i mer komplicerade frågor
- enkäter till de granskade myndigheterna.

Kvalitetskontrollen under pågående granskning genomförs genom att en utsedd kvalitetssäkrare har löpande kontakter med den ansvarige revisorn. Kvalitetssäkraren ska utgöra ett stöd till den ansvarige revisorn genom att uppmärksamma eventuella avsteg från god revisionssed, så att åtgärder kan vidtas innan revisionsberättelsen lämnas.

Årligen genomförs en kontroll av ett urval avslutade revisionsakter. Kontrollen utgår från fastställda kvalitetskriterier och att varje ansvarig revisor ska kontrolleras minst vart tredje år. Under 2010 kontrollerades elva ansvariga revisorer avseende revision av myndigheter och två förordnade revisorer avseende revision av bolag och stiftelser. Kontrollen visade att den genomförda revisionen uppfyllde god revisionssed.

Ett kvalitetsråd gör en oberoende bedömning i mer komplicerade frågor eller frågor av principiellt intresse. Rådet består av erfarna ansvariga revisorer, och deras bedömningar publiceras på Riksrevisionens intranät för att finnas tillgängliga för alla revisorer.

I syfte att få en uppfattning om hur de granskade myndigheterna uppfattar den årliga revisionen och kvaliteten i arbetet genomförs varje år en enkätundersökning som omfattar cirka en tredjedel av myndigheterna. 2010 års enkät visade ett gott resultat. Flertalet myndigheter⁶, 85 % (81 %), hade en samlad positiv bedömning av hur revisionen hade genomförts. Enkätresultaten utgör ett viktigt underlag för en kontinuerlig uppföljning och utveckling av kvaliteten i den årliga revisionen.

Riksrevisionen anlitar externa bedömare för att gå igenom hur kvalitetssäkringssystemet tillämpas. Den senaste externa kvalitetssäkringen genomfördes under 2008 med godkänt resultat. En ny genomgång kommer att genomföras under 2011.

⁶ En tredjedel av myndigheterna tillfrågades. Av dem svarade 53 vilket motsvarar en svarsfrekvens på 73 (67) %.

Granskningen når hög verkkningsgrad

Varje år följer den årliga revisionen upp de brister som iakttagits och rapporterats tidigare år. Alla allvarigare brister som ledde till en invändning i revisionsberättelsen avseende 2008 års årsredovisningar var åtgärdade innan revisionsberättelserna för 2009 års årsredovisningar avlämnades. Riksrevisionens årliga revision bedöms därmed ha en hög verkkningsgrad.

För de revisionsberättelser som lämnades 2009 kan vi ännu inte bedöma om bristerna kvarstår eller inte då detta i stor utsträckning beror på vad myndigheterna väljer att redovisa i sina årsredovisningar för 2010.

Kostnader för den årliga revisionen verksamhetsåret 2010

Som framgår nedan har insatserna för årlig revision ökat under 2010. Ökningen beror främst på ett ökat behov av granskning till följd av övergången till nya standarder för årlig revision. Kostnaderna för den ökade resursinsatsen kunde dock begränsas genom en lägre timkostnad. Nettoökningen i kostnader avser i allt väsentligt en ökad användning av extern kompetens.

Under avsnittet Kompetens och personal redovisas användningen av extern kompetens och konsulter inom den årliga revisionen.

TABELL 2 FÖRDELNING AV KOSTNADER MELLAN OLIKA TYPER AV GRANSKNINGSOBJEKT⁷ 2008–2010 (TKR)

	2010	2009	2008
Stora myndigheter	53 891	52 405	52 624
Övriga myndigheter och andra organisationer	63 862	61 548	58 206
Bolag och stiftelser	3 253	4 807	5 102
Summa	121 006	118 760	115 931

TABELL 3 FÖRDELNING AV ANTAL TIMMAR MELLAN OLIKA TYPER AV GRANSKNINGSOBJEKT 2008–2010 (TKR)

	2010	2009	2008
Stora myndigheter	51 227	47 638	52 204
Övriga myndigheter och andra organisationer	64 392	54 879	55 282
Bolag och stiftelser	2 839	3 822	4 425
Summa	118 458	106 339	111 911

Redovisning av prestationer

Antalet revisionsberättelser varierar över åren och beror på hur många myndigheter som lämnar en årsredovisning och som enligt lagen om revision av statlig verksamhet ska granskas av Riksrevisionen. Därutöver lämnas revisorsintyg avseende delårsrapporter för de myndigheter som har krav på sig att lämna delårsrapport. Iakttagna brister rapporteras löpande muntligt till re-

⁷ Med stora myndigheter avses de myndigheter som ska lämna särskild dokumentation enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 2 kap. 3 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt Riksbanken.

spektive myndighet. Brister som Riksrevisionen bedömer bör komma till ledningens kännedom rapporteras i en revisionsrapport. Antalet rapporter varierar betydligt mellan åren.

Under 2010 lämnades 253 revisionsberättelser för myndigheter och 29 revisionsberättelser för bolag och stiftelser där Riksrevisionen förordnat revisor. Av dessa revisionsberättelser avsåg 275 årsredovisningen för 2009, medan 7 avsåg årsredovisningen för en del av 2010 i samband med avveckling av myndigheten. Under 2010 lämnades 11 revisionsberättelser med invändning.

TABELL 4 REVISIONSBERÄTTELSE AVLÄMNAD UNDER ÅR 2008–2010 (ANTAL)

	2010	2009	2008
Revisionsberättelser	282	286	293
Stora myndigheter	44	44	45
Övriga myndigheter och andra organisationer	209	214	215
Bolag och stiftelser	29	28	33
Varav med invändning	11	4	11

Kostnad per revisionsberättelse

Den årliga revisionens arbete bedrivs under revisionsåret som sträcker sig fr.o.m. april t.o.m. mars. Revisionsåret avslutas med en revisionsberättelse i mars avseende årsredovisningen för året innan. Kostnaden för och antalet nedlagda timmar på revisionsberättelser lämnade 2010 avser således tiden fr.o.m. april 2009 t.o.m. mars 2010.

TABELL 5 KOSTNAD (TKR) OCH TIMMAR PER AVLÄMNAD REVISIONSBERÄTTELSE, 2008–2010

Kostnad/berättelse	2010	2009	2008
Stora myndigheter	1 184	1 130	1 447
Övriga myndigheter och andra organisationer	297	251	283
Bolag och stiftelser	151	171	173
Timmar/berättelse			
Stora myndigheter	1 108	1 159	1 119
Övriga myndigheter och andra organisationer	277	247	260
Bolag och stiftelser	124	149	130

Den genomsnittliga kostnaden per revisionsberättelse uppgår till 1 184 000 kronor för stora myndigheter och 297 000 kronor för övriga myndigheter och andra organisationer, vilket är en ökning jämfört med föregående år med 54 000 kronor (5 %) respektive 46 000 kronor (18 %). Antalet timmar har inte ökat i samma omfattning. Kostnadsökningen kan främst förklaras av ökade insatser av erfarna revisorer vid granskning av resultatredovisningarna i samband med att reglerna ändrats.

Avgifter för årlig revision

Enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. ska den årliga revisionen vara avgiftsbelagd. Inkomsterna redovisas mot inkomstitel och disponeras således inte av Riksrevisionen. Avgifterna ska beräknas så att full kostnadstäckning uppnås och över tid anpassas så att varken över- eller underskott uppstår. Riksrevisionen gör årligen en översyn av avgifterna. I syfte att minska det överskott som uppstått tidigare år sänktes taxorna för andra året i rad. Kostnaderna överstiger därefter intäkterna.

TABELL 6 SKILLNAD MELLAN AVGIFTSINTÄKTER OCH KOSTNADER INOM DEN ÅRLIGA REVISIONEN 2008–2010 (TKR)

	2010	2009	2008
Avgiftsintäkter	120 692	119 673	135 458
Kostnader	121 006	118 760	115 932
<i>Skillnad mellan avgiftsintäkter och kostnader</i>	-315	913	19 526

Effektivitetsrevision

Mål

Effektivitetsrevision syftar till att genom granskningsverksamhet främja en sådan utveckling att staten med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser. Riksrevisionen har beslutat om följande mål för granskningsverksamheten:

- att inriktningen är relevant och intressant
- att granskningen håller hög kvalitet
- att granskningen når hög verkningsgrad.

Resultat och bedömning

Sammanfattande bedömning

Effektivitetsgranskningarna har följt den inriktning som riksrevisorerna beslutade i granskningsplanen för 2010. Rapporterna lever upp till de kvalitetskrav som formulerats. Kvalitetsarbetet har utvecklats ytterligare under året. Arbetet med extern kvalitetsbedömning av granskningsrapporter har fortsatt i samarbete med Uppsala universitet. Genomgången av 2010 års rapporter har inriktats mot bl.a. hur granskningarna planeras och genomförs för att besvara frågor om orsaker till de problem som iakttagits och formulering av rekommendationer som lämnas i rapporterna. Under året har Riksrevisionen inlett en löpande uppföljning av granskade organisationers syn på genomförda granskningar.

Riksrevisionen har i den årliga uppföljningsrapporten (se även avsnittet Omvärldsriktad verksamhet) redovisat sin uppföljning av åtgärder som vidtagits med anledning av genomförda granskningar. Årets uppföljning visade att Riksrevisionens granskning ger upphov till förbättringar i den statliga verksamheten. Samtliga granskningsrapporter som följts upp har medfört någon form av åtgärd.

Riksrevisionens bedömning är att de tre målen för effektivitetsrevisionen har uppnåtts.

Måluppfyllelse

Inriktningen är relevant och intressant

En förutsättning för att granskningar ska vara intressanta och relevanta är att de inriktas mot väsentliga områden där det finns en hög risk för ineffektivitet. Underlaget för riksrevisorernas beslut om granskningsinriktning och val av granskning kräver en väl fungerande omvärldsanalys och områdesbevakning

där det inte minst är viktigt att erfarenheter och iakttagelser från den årliga revisionen utnyttjas.

Riksrevisionen publicerade 26 effektivitetsgranskningar under 2010. Ytterligare 5 färdigställdes men publicerades först under inledningen av 2011 då den nu avvecklade styrelsen inte hann slutbehandla dessa rapporter.

Under 2010 har Riksrevisionens granskningar genomförts inom tio strategier, varav två avslutades under året och en ny påbörjades. Dessa är

- offentliga finanser
- effektiv förvaltning
- hållbara transfereringssystem
- statens roll i utbildningssystemet
- infrastruktur på nya villkor
- rättsväsendets samlade effektivitet
- omställningen av försvaret
- staten och arbetsmarknaden (avslutad under 2010)
- statliga bolag och stiftelser (avslutad under 2010)
- hållbar utveckling – klimat (påbörjad under 2010).

En strategi inrymmer flera granskningar i syfte att kunna belysa centrala frågeställningar inom ett verksamhetsområde i olika perspektiv. Strategierna löper över flera år. De samlade slutsatserna från en strategi har som regel redovisats i Riksrevisorernas årliga rapport. Strategierna ger ett mervärde i förhållande till värdet av varje enskild granskning.

Under 2010 och även under de närmaste åren sker en förhållandevis stor förändring av pågående strategier. Fyra strategier avslutas och ersätts med nya, vilket också påverkar behovet av omvärldsanalys. Genom det successiva och planmässiga bytet av strategier kan granskningsinriktningen löpande justeras med hänsyn till förändringar i omvärlden och därmed hållas långsiktigt relevant och intressant.

Såväl i Riksrevisionsutredningens slutbetänkande (2008/09:URF3) som i riksdagens behandling fick frågan om effektivitetsrevisionens inriktning ett stort utrymme. En grundtanke är att effektivitetsrevisionen i högre grad ska fokusera på att granska hushållning, resursutnyttjande och måluppfyllelse. Den ambitionen ligger för övrigt i linje med riksrevisorernas strategiska inriktning sedan 2008. Nedan redovisas en bedömning av hur granskningar under perioden 2008 till 2010 kan klassificeras utifrån olika typer av effektivitetsrevision.

TABELL 7 ANTAL GRANSKNINGAR OCH FÖRDELNING MELLAN OLIKA
GRANSKNINGSINRIKTNINGAR 2008–2010

	2010 ⁸	2009	2008
Granskning av måluppfyllelse	10	8	10
Granskning av resursutnyttjande	4	3	1
Granskning av hushållning	3	2	2
Granskning av styrning och interna processer	12	11	10
Granskning av redovisning till regering och riksdag	2	4	6
Granskning av regelefterlevnad	0	2	1
Summa	31	30	30

Granskningar av måluppfyllelse avser förhållandet mellan mål och resultat. I granskningar av resursutnyttjande undersöks förhållandet mellan resurser och resultat, medan granskningar av hushållning avser kostnaderna i den granskade verksamheten. I inriktningen ”granskning av styrning och interna processer” ingår sådana granskningar som undersökt effektiviteten i de reviderades interna processer. Detta är områden som har stor betydelse för såväl måluppfyllelse och resursutnyttjande som hushållning men där det är svårt att entydigt hänföra slutsatserna till ett av dessa områden. Granskningar inriktade på redovisning till regering och riksdag har varit vanliga inom strategin offentliga finanser och avser främst att bedöma kvaliteten i lämnade redovisningar. Granskningar av regelefterlevnad innebär att undersöka hur statliga aktörer följer lagar och regler utan en tydlig koppling till effektivitetsaspekter.

Det bör påpekas att uppföljningen av vilka granskningar som kan hänföras till respektive strategi baseras på bedömningar. Många granskningar omfattar också flera olika aspekter på effektivitet även om de har en tyngdpunkt mot en viss typ.

Som framgår av tabellen avser huvuddelen av granskningarna områden som direkt eller indirekt har betydelse för hushållning, resursutnyttjande och måluppfyllelse. En relativt stor del av granskningarna avser de reviderades interna processer, vilka är av betydelse för den samlade effektiviteten i verksamheten. Granskningarna av regelefterlevnad har minskat, och inga granskningar med denna inriktning genomfördes under 2010. En ökad satsning på effektivitetsinriktade granskningar bedöms därmed ha gett önskat resultat.

Granskningen håller hög kvalitet

Riksrevisionens granskningsrapporter ska kännetecknas av en hög och jämn kvalitet. Varje granskningsrapport ska uppfylla ett antal internt formulerade kvalitetskriterier. Följsamheten gentemot dessa kriterier följs upp i anslutning till den interna kvalitetssäkringen. Alla publicerade granskningar under 2010 har uppfyllt dessa krav. En del i kvalitetssäkringen är den faktagranskning som genomförs för alla granskningar. Den granskade organisationen tar del av ett utkast till rapporten och lämnar synpunkter och korigerar eventuella

⁸ Tabellen omfattar antalet färdigställda granskningar under 2010. Fem av dessa granskningar publicerades under 2011.

sakfel. Från och med 2010 finns också möjligheter att lämna synpunkter på rapportens förslag till sammanfattning, slutsatser och rekommendationer.

Riksrevisionens vetenskapliga råd fyller en viktig funktion för det interna kvalitetsarbetet. I ett antal granskningar som har ett mera principiellt intresse har rådet engagerats. En del i arbetet med att säkra kvaliteten är att granskningarna tillförs rätt kompetens, vilket i många fall kräver att extern kompetens kan knytas till projekten i tillräcklig omfattning.

Riksrevisionen inledde under 2009 ett samarbete med Uppsala universitet för att systematiskt låta forskare bedöma kvaliteten i Riksrevisionens granskningsrapporter. Den studie som avsåg 2009 års rapporter visade att de uppfyllde fastställda kvalitetskrav, men att det också finns områden som kan utvecklas. Efter diskussioner med det vetenskapliga rådet har den studie som avser 2010 års rapporter inriktats mot ett antal preciserade frågeställningar. Dessa rör bl.a. hur granskningarna planerats och genomförts för att besvara frågor om orsaker till de problem som iakttagits och hur ändamålsenliga de rekommendationer som lämnats är för att lösa problemen. Den övergripande bedömningen från 2009, att rapporterna allmänt lever upp till formulerade kvalitetskrav, kvarstår.

Riksrevisionen inledde under 2010 en löpande uppföljning av genomförda granskningar. Granskade organisationer inklusive Regeringskansliet har i en enkät getts möjlighet att ge sin syn vad gäller intrycket av den publicerade rapporten, hur man upplevde att granskningen genomfördes och kommunicerades, projektgruppens kunskap om det granskade området samt formerna för faktagranskning av rapportutkast. De åtta frågor som ställdes i enkäten hade formen av positiva påståenden. I en majoritet (78 %) av de inkomna svaren⁹ har man instämt helt eller i huvudsak i dessa. Enkäten visar en allmänt positiv syn på hur Riksrevisionen genomfört och kommunicerat en granskning, inklusive möjlighet till faktagranskning. I enskilda fall framkom en något mindre positiv syn när det gäller projektgruppens inledande kunskap om det granskade området och värdet av rapportens rekommendationer. Resultatet är tillfredsställande då uppföljningen dels visar på positiva effekter av vidtagna åtgärder bl.a. avseende faktagranskning, dels genom att den ger ett bra underlag för fortsatt utvecklingsarbete. När det gäller frågan om hur rekommendationer lämpligen bör formuleras så att de upplevs som värdefulla och ger en bra grund för åtgärder studeras denna nu särskilt i den kvalitetsstudie som Uppsala universitet bedriver på uppdrag av Riksrevisionen.

Granskningen når hög verkningsgrad

Målet om hög verkningsgrad innebär för effektivitetsrevisionen att de brister som Riksrevisionen uppmärksammar i sina rapporter också åtgärdas. Målluppfyllelsen följs sedan några år upp genom den årliga uppföljningsrapporten. Under 2010 presenterades en bredare bild av vilka åtgärder som vidtagits med

⁹ Beroende på en för låg svarsfrekvens från Regeringskansliet (33 %) avser här redovisat resultat endast övriga organisationer. Av dessa tillfrågades totalt 42 varav 28 svarade, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 66 %.

anledning av granskningsrapporterna och av vilka effekter som granskningarna har bidragit till när regeringen och de granskade organisationerna haft tid på sig att beakta granskningsresultaten och omsätta dem i praktisk handling. Resultatet av 2010 års uppföljning visar att det vidtas en rad åtgärder och förbättringar i den statliga förvaltningen som ligger i linje med rapporternas slutsatser och rekommendationer. Granskningarna bidrar också generellt till ett förbättrat kunskapsunderlag för effektivitetsfrågor i genomförandet av politiken inom granskade områden, vilket på sikt ger förutsättningar för relevanta åtgärder.

Kostnader för effektivitetsrevisionen verksamhetsåret 2010

Kostnaderna för effektivitetsrevisionen¹⁰ ökade under 2010 med ca 9 miljoner kronor. Kostnadsökningen avsåg i allt väsentligt ett ökat antal timmar. Kostnaderna för extern medverkan minskade i storleksordningen 1,2 miljoner kronor. Under avsnittet Kompetens och personal redovisas användningen av extern kompetens och konsulter inom effektivitetsrevisionen.

Kostnader fördelade på olika delar av granskningsprocessen

Kostnaderna för och antalet nedlagda timmar på effektivitetsrevision redovisas som tidigare år fördelade på de olika delarna i granskningsprocessen.

TABELL 8 KOSTNADER FÖR EFFEKTIVITETSREVISION 2008–2010 (TKR)

	2010	2009	2008
Områdesbevakning	21 746	18 716	16 144
Förstudier och granskningar	117 441	113 873	110 334
Efterarbete	7 332	5 364	5 045
Summa	146 520	137 954	131 522

TABELL 9 REDOVISADE TIMMAR FÖR EFFEKTIVITETSREVISION 2008–2010

	2010	2009	2008
Områdesbevakning	21 217	18 784	15 075
Förstudier och granskningar	115 902	106 403	107 263
Efterarbete	5 167	2 026	4 195
Summa	142 286	127 213	126 533

Som framgår ovan har områdesbevakningen under 2010 ökat i fråga om såväl antalet timmar som andelen av det totala antalet timmar för effektivitetsrevision. Bakgrunden är att ett enskilt års områdesbevakning främst syftar till att skapa ett underlag för beslut om kommande års strategier och granskningar,

¹⁰ Efterarbete som rör effektivitetsrevision har 2010 klassificerats om från att ha redovisats under omvärldsriktad verksamhet till effektivitetsrevision. Jämförelsesiffrorna i tabellerna har ändrats.

och behovet varierar därför med hur många av de pågående strategierna som måste kompletteras eller förnyas.

Antalet timmar för förstudier och granskningar har kunnat ökas under 2010 då personalomsättningen varit låg med få avgångar och fler medarbetare i tjänst.

När en granskningsrapport publiceras genomförs olika aktiviteter som ska bidra till att öka kunskapen om revisionens iakttagelser. Det handlar bl.a. om presentationer och förberedelser inför styrelsens behandling av rapporten. Kostnaden för efterarbetet ökade under 2010 mycket beroende på att en stor andel av 2009 års granskningar publicerades sent under året. Det nödvändiga efterarbetet genomfördes därför under 2010.

Kostnader per granskningsrapport

TABELL 10 KOSTNADER FÖR FÖRSTUDIER OCH GRANSKNINGAR SAMT STYCKKOSTNAD 2008–2010 (TKR)

	2010	2009	2008
Upparbetade kostnader vid årets början	40 807	40 615	40 116
Årets kostnader	117 441	113 873	110 341
Upparbetade kostnader vid årets slut	63 140	40 807	40 615
Kostnad för granskningar som avslutats under året	95 108	113 681	109 842
varav publicerade granskningar under året	87 762	104 786	102 735
varav förstudier och granskningar som ej resulterat i en rapport	7 347	8 895	7 107
Antal publicerade granskningar	26	30	30
Styckkostnad för granskningar som publicerats under året	3 658	3 789	3 661

Ökningen av upparbetade kostnader vid årets slut beror främst på att 5 rapporter som färdigställdes under 2010 publicerades först 2011 då styrelsen inte hann slutbehandla dessa under året. Minskade kostnader för förstudier och granskningar som inte resulterat i någon rapport och en genomsnittlig kortare tidsinsats (se nedan) i varje granskning har medverkat till minskade styckkostnader för publicerade granskningar.

Som en komplettering till redovisningen av kostnader redovisas nedan hur tidsinsatsen för förstudier och granskningar har utvecklats de senaste tre åren.

TABELL 11 REDOVISADE TIMMAR FÖR FÖRSTUDIER OCH GRANSKNINGAR SAMT
GENOMSNIITTLIG INSATS PER PUBLICERAD GRANSKNING 2008- 2010

	2010	2009	2008
Upparbetade timmar vid årets början	33 029	37 880	38 251
Årets timmar	115 902	106 403	107 263
Upparbetade timmar vid årets slut	61 920	33 029	37 880
Timmar för granskningar som avslutats under året	87 011	111 254	107 634
varav publicerade granskningar under året	80 820	102 918	98 009
varav förstudier och granskningar som ej resulterat i en rapport	6 191	8 336	9 625
Antal publicerade granskningar	26	30	30
Snitttimmar för granskningar som publicerats under året	3 347	3 708	3 588

Även redovisningen av antal timmar visar en ökning av upparbetningen. Jämfört med tidigare år pågick således ett jämförelsevis stort antal förstudier och granskningar vid årets slut. Minskningen av det genomsnittliga antalet timmar per granskning har möjliggjorts genom den minskade personalomsättningen inom effektivitetsrevisionen.

Internationellt utvecklingssamarbete

Mål

Målet för det internationella utvecklingssamarbetet är att det ska bidra till en god förvaltning i samarbetsländerna genom att stärka parlamentens kontrollmakt och de nationella revisionsorganens kapacitet och förmåga att bedriva revision. Utvecklingssamarbetet utgår från inriktningen av Sveriges politik för global utveckling och följer OECD/DAC:s riktlinjer. Det ska dessutom följa INTOSAI:s och OECD/DAC:s vägledningar och rekommendationer i fråga om principer och metoder för kapacitetsutveckling.

I varje enskilt samarbetsprojekt är det övergripande målet att Riksrevisionens samarbetspartner, genom att utveckla sin institutionella kapacitet, självständigt och uthålligt ska kunna verka inom sitt mandat som nationellt revisionsorgan. Resultatmål för projekten fastställs i årliga aktivitetsplaner. Detta innebär stöd till våra samarbetspartner i deras roll att driva på reformer avseende statlig styrning och uppföljning.

Verksamheten vägleds således av flera slag av övergripande mål. Möjligheterna att nå dessa mål påverkas i väsentlig grad av agerandet från andra biståndsaktörer och olika intressenter i samarbetsländerna, liksom av den allmänna utvecklingen i respektive land. Det enskilda projektet kan således ansvara endast för att dess egna resultatmål uppnås. Det är på den nivån som måluppfyllelsen bäst kan verifieras, och det är där Riksrevisionen kan redovisa projektets bidrag till utvecklingen och måluppfyllelsen på högre nivåer.

Resultat och bedömning

Sammanfattande bedömning

Riksrevisionen har under året samarbetat med sju länder som faller inom ramen för Sveriges biståndspolitik och den regionala organisationen African Organisation of English-speaking Supreme Audit Institutions (AFROSAI-E). Samarbetet med AFROSAI-E, Bosnien och Hercegovina, Georgien, Moldavien och Tanzania (fastlandet) bedöms ha fungerat bra under 2010, och i huvudsak har målen enligt de årliga aktivitetsplanerna uppfyllts. De nämnda projekten utgör också de mer omfattande räknat i tid och finansiella resurser. Måluppfyllelsen per samarbetsprojekt redovisas mer utförligt nedan.

I samarbetet med Liberia, Ukraina och Zanzibar (en självstyrande region i Tanzania) har det funnits svårigheter, främst av extern natur, som har medfört att flera planerade aktiviteter inte har genomförts. Riksrevisionen har som utgångspunkt att avvakta med eller avbryta samarbetet med länder där förutsättningarna för framgång förändras. I Liberia har målet och det planerade resultatet för 2010 inte kunnat uppnås beroende på att landets revisionsmyndighet inte förmått hålla överenskomelser om bl.a. tidpunkter och disposit-

ion av personal för utbildningar. Samarbetsavtalet gick ut den 31 oktober 2010. Samarbetet med the Accounting Chamber of Ukraine (ACU) har bedrivits i begränsad omfattning beroende på att meningsskiljaktigheter har uppkommit inom ACU om införandet av en modern finansiell revision. I samarbetet med the Office of the Controller and Auditor General of Zanzibar har samarbetspartnern under året varit motvillig att genomföra den överenskomna aktivitetsplanen för införandet av moderna revisionsprinciper och genomförandet av rekommenderade åtgärder inom HR-området. I motsats till fastlandets projekt har Zanzibar inte begärt någon förlängning av projektet. Med anledning därav kommer samarbetet inte att fortsätta efter den 30 juni 2011. En utvärdering av projektet kommer att genomföras under 2011.

Samarbetet med Botswana avslutades planenligt under året. En oberoende utvärdering genomfördes under 2010 som visar på att det har funnits svårigheter att implementera rekommenderade processer, vilket beror på att viljan och stödet från parternas ledning inte har varit fullgott.

Projektportföljen förändras fortlöpande till följd av att vissa projekt fullföljs och avslutas, vilket i sin tur skapar utrymme för att svara upp mot efterfrågan på samarbete i andra länder. Därför har arbetet med att identifiera nya samarbetsprojekt fortsatt under 2010. Tre tilltänkta samarbetspartner befann sig i förstudiefasen vid utgången av 2010.

Måluppfyllelse per samarbetsprojekt

AFROSAI-E

Riksrevisionen har under året fortsatt samarbetet med AFROSAI-E, som ger stöd till 23 nationella revisionsorgan i främst södra Afrika. Vi har bidragit bl.a. genom att förstärka AFROSAI-E:s exekutiva sekretariat med tre långtidsrådgivare med ansvar inom områdena institutionellt kapacitetsuppbyggande, effektivitetsrevision samt kvalitetssäkring. Ett antal korttidsexperter har medverkat i samarbetet, ofta som lärare vid seminarier och kurser. De mest omfattande insatserna har varit inriktade på effektivitetsrevision, kvalitetssäkring, kommunikation, HR och ledningsfrågor. Medarbetare från Riksrevisionen har deltagit i kvalitetsuppföljningar vid tre revisionsorgan i Afrika. En kommunikationshandbok har tagits fram, och arbetet med en HR-metodhandbok pågår. Ett chefsutbildningsprogram vars syfte är att utbilda chefer i ledarskap har pågått under året. Allt utvecklingsarbete sker i enlighet med en modell för institutionell kapacitetsutveckling som har tagits fram av AFROSAI-E.

Bosnien och Hercegovina

Mot bakgrund av de särskilda förutsättningar som enligt gällande överenskommelser råder i landet bedrivs revisionen av den offentliga sektorn av fyra separata myndigheter. Dessa samarbetar dock genom en koordinerande kommitté. Det övergripande målet för samarbetet med dessa fyra revisionsmyndigheter är att skapa bättre förutsättningar hos organisationerna att på egen

hand kunna leda och utveckla sin effektivitetsrevision i enlighet med internationella standarder och nationella mandat. För att säkerställa ett gott resultat utformades tydliga mål och resultatkrav för 2010 som dokumenterades i en projektplan. Dessa mål och krav har uppfyllts. Under året har samarbetet omfattat olika insatser i form av löpande stöd till teamen, operativa chefer och myndigheternas ledningar vad gäller granskningar, rapportskrivning och rekryteringsprocesser. Seminarier med parlamentens ledamöter och representanter för universitet har ägt rum. Nyanställda revisorer har utbildats, och lokalt anpassade riktlinjer för effektivitetsrevision har tagits fram. Ett seminarium om riktlinjer för årlig planering har också genomförts. Fyra revisionsrapporter med relevanta rekommendationer har producerats under denna period.

Georgien

Samarbetet med Chamber of Control of Georgia (CCG) påbörjades i mars 2010, då ett s.k. Memorandum of Understanding undertecknades, och har under året präglats av en hög aktivitetsnivå. Det har varit inriktat på finansiell revision, effektivitetsrevision, intern och extern kommunikation samt IT- och ledarskapsfrågor. Parterna har bl.a. testat revisionsprocessens olika faser i enlighet med en nyligen framtagna revisionsmanual, tagit fram en ny kommunikationspolicy samt utarbetat ett utkast till en IT-strategi. Inom ramen för delprojektet om ledarskap har erfarenhetsutbyte skett mellan chefer från Riksrevisionen och CCG. Ledare från CCG har också besökt Court of Account i Moldavien för att diskutera erfarenheter av utvecklingssamarbetet med Riksrevisionen.

Moldavien

Under 2010 inleddes en ny treårig projektfas med fortsatt fokus på den finansiella revisionen och Court of Accounts tillämpning av den nya revisionslag som beslutades av parlamentet i december 2008. Projektet utgår ifrån Court of Accounts strategiska utvecklingsplan som för närvarande omarbetas inför perioden 2011–2015 och där Riksrevisionen har deltagit i beredningsarbetet. Court of Accounts kvalitetssystem har vidareutvecklats, och de första kvalitetskontrollerna har genomförts. Under 2010 har stödet till internrevisionen fortsatt och avslutats, med resultatet att Court of Accounts nu har en internrevision som utförs i enlighet med modern internrevisionsmetod. Ett tidredovisningssystem har införts.

Tanzania

Under 2010 har samarbetet med National Audit Office of Tanzania inneburit fortsatt arbete med att säkerställa att den nya revisionsmetodiken, baserad på revisionsmanualen, tillämpas på fastlandet. Särskilda utbildningsinsatser har genomförts för att öka förståelsen inom olika grupper och regioner. Användningen av elektroniska dokument i det IT-baserade revisionsverktyget har fortsatt att öka i enlighet med den fyraåriga plan som finns för suc-

cessivt genomförande. Ökade insatser inom effektivitetsrevisionens område har medverkat till att ett antal granskningar har publicerats, vilka har rönt stor uppmärksamhet i parlamentet och i medierna. En utbildningsinsats har genomförts i arbetet att upptäcka bedrägerier och korruption. Under året har en referensgranskning (peer review) genomförts som visar att kapaciteten inom National Audit Office of Tanzania att genomföra en modern revision kraftigt har förbättrats.

Zanzibar utgör en mindre del av Tanzania och har en egen revisionsmyndighet. Samarbetet med denna har genomförts i ett separat projekt (se ovan).

Övriga projekt

Under året har insatser gjorts för att förnya och utöka projektportföljen. Bland annat under INTOSAI:s världskongress (INCOSAI) togs kontakter med ett flertal presumtiva samarbetspartner som kan resultera i flera studier under 2011. Ett löpande informationsutbyte med Utrikesdepartementet och Sida har ägt rum om pågående projekt och om nya tilltänkta samarbetspartner. Det är främst revisionsorgan i Afrika och Europa som är föremål för studier om nytt samarbete i enlighet med svensk biståndspolitik. Arbetet med att undersöka förutsättningarna för samarbete med de nationella revisionsorganen i Kenya, Kosovo och Kambodja befann sig i förstudiefasen vid utgången av 2010.

Kvalitetssäkring

Arbetet med metod- och kvalitetsutveckling har under 2010 fortsatt i en högre takt än tidigare. Vägledningen för internationellt utvecklingssamarbete, som omfattar kriterier för val av samarbetsländer, beskrivningar av arbetsprocesser inklusive beslutsrutiner m.m., har vidareutvecklats. Utvecklingen av strategier och principer för de olika områden som normalt omfattas av det stöd som Riksrevisionen ger till samarbetspartner fortsatte under året. Syftet med detta arbete är att ta fram metodhandledningar som ska bidra till ett mer effektivt och enhetligt arbetssätt.

Självvärdering genomförs av Riksrevisionens samarbetspartner årligen. Avsikten är att vi ska kunna redovisa inte bara vår egen bedömning av projektresultaten, utan även våra partners uppfattningar. En enkät har lämnats till samtliga samarbetspartner som vi samarbetat med under 2010. I enkäten efterfrågar Riksrevisionen respektive partners syn på hur projektet inverkat på den egna kapacitetsutvecklingen och den allmänna utvecklingen i landet i fråga om t.ex. transparens och ansvarsutkrävande. Enkätsvaren bekräftar att målen enligt projektplanerna i huvudsak har uppfyllts samt att våra samarbetspartner har kunnat introducera och tillämpa nya metoder med hjälp av nya manualer och praktiskt stöd i revisionsarbetet. Vissa utmaningar som är förenade med rollen som nationellt revisionsorgan kvarstår dock. Arbetet med att rapportera till och samarbeta med respektive parlament har fortsatt under 2010. Samtliga samarbetspartner uttrycker sig positivt om samarbetet med Riksrevisionen. Några samarbetspartner betonar vikten av fortsatt ömsesidigt ansvar, förtroende, flexibilitet och god kvalitet i samarbetet. Det framförs

också önskemål om vissa förändringar när det gäller prioriteringen av aktiviteter och omfattningen av dessa.

Kostnader

TABELL 12 KOSTNADER¹¹ FÖR DET INTERNATIONELLA UTVECKLINGSSAMARBETET 2008–2010 (TKR) SAMT UPPGIFTER OM NÄR DEN NUVARANDE PROJEKTFASEN AVSLUTAS

	2010	2009	2008	Avslut
AFROSAI-E	11 508	10 471	7 633	2012-12-31
Bosnien	3 258	5 479	7 604	2012-12-31
Georgien	3 576	271	0	2012-12-31
Moldavien	4 354	4 741	7 111	2012-12-31
Tanzania	8 782	9 419	7 673	2011-06-30
Zanzibar	1 398	1 697	782	2011-06-30
Liberia	1 045	1 743	920	Löpande
Ukraina	948	589	0	Vilande
Botswana	508	1 019	2 525	Avslutad
Övrigt	1 830	2 258	4 343	
Summa	37 207	37 687	38 592	

Kostnadsutfallet för det internationella utvecklingssamarbetet har varit något lägre än föregående års utfall och lägre än planerat. Det lägre utfallet beror främst på aktiviteter som inte har genomförts i planerad omfattning samtidigt som flera förstudier av tilltänkta samarbetspartner ännu inte har resulterat i några överenskommelser om samarbete.

TABELL 13 REDOVISADE TIMMAR FÖR INTERNATIONELLT UTVECKLINGSSAMARBETE 2008–2010

	2010	2009	2008
Summa	24 064	23 227	26 695

¹¹ Verksamhetens kostnader inklusive transfereringar.

Gemensamma kostnader i utvecklingssamarbetet

Det internationella utvecklingssamarbetet bär gemensamma kostnader enligt samma modell¹² som Riksrevisionen i övrigt förutom när det gäller långtidsstationerad personal, detta för att uppnå en ändamålsenlig fördelning av myndighetsgemensamma kostnader. Av de myndighetsgemensamma kostnaderna har 4,6 % fördelats till internationellt utvecklingssamarbete.

De gemensamma kostnaderna inom utvecklingssamarbetet består av myndighetsgemensamma och enhetsgemensamma kostnader samt indirekta kostnader för inlånad personal. De gemensamma kostnadernas del av kostnaderna för det internationella utvecklingssamarbetet uppgick 2010 till ca 11 miljoner kronor.

TABELL 14 DE GEMENSAMMA KOSTNADERNAS DEL AV ANSLAGSBELASTNINGEN
FÖR INTERNATIONELLT UTVECKLINGSSAMARBETE 2008–2010 (TKR)

	2010	2009	2008
Budgeterad anslagsbelastning	41 200	41 200	40 000
Anslagsbelastning	37 281	37 538	39 332
– varav gemensamma kostnader	11 015	11 389	7 244

En utförligare redovisning av de administrativa kostnadernas utveckling i utvecklingssamarbetet lämnades till utrikesutskottet den 10 november 2010 (dnr 21-2010-1411).

¹² Se även under Tilläggsupplysningar och noter, Tillämpade redovisningsprinciper.

Omvärldsriktad verksamhet

Mål

Den omvärldsriktade verksamheten syftar till att öka kunskapen om och intresset för revisionens roll och resultat, och att bidra till revisionens utveckling i Sverige och internationellt. Verksamhetsgrenen omfattar den instruktionsenliga verksamhet som Riksrevisionen bedriver i rollen som nationellt revisionsorgan (SAI). Som SAI företräder Riksrevisionen statlig revision i olika sammanhang i utvecklingen av revisionens profession, uppgifter och roll i samhället. Målet för verksamhetsgrenen är att befästa och befrämja revisionens roll, nationellt och internationellt, samt att öka genomslaget av Riksrevisionens verksamhet.

Resultat och bedömning

Sammanfattande bedömning

Riksrevisionen har haft en omfattande samverkan med revisionsorgan i andra länder genom deltagande i olika organisationer och arbetsgrupper. Nationellt har kontakterna med riksdagen ökat främst genom föredragningar av aktuella granskningar. Härutöver har Riksrevisionen arrangerat och deltagit i ett antal seminarier och konferenser med anknytning till genomförda granskningar. Återkommande uppgifter i form av granskningsplan, årlig rapport, uppföljningsrapport samt remisshantering har genomförts enligt plan.

Riksrevisionens bedömning är att de olika aktiviteterna inom den omvärldsriktade verksamheten har förmedlat kunskap om revisionens roll och resultat, bidragit till revisionens utveckling, och därmed ökat förutsättningarna för genomslag av Riksrevisionens verksamhet.

Internationell omvärldsriktad verksamhet

Den internationella omvärldsriktade verksamheten har bedrivits i nivå med föregående år och i allt väsentligt enligt plan. Riksrevisionen prioriterade deltagandet i INTOSAI:s kongress i Johannesburg, Sydafrika, som bl.a. behandlade värdet och nyttan med revisionsorgan. Vid kongressen antogs enhälligt de riktlinjer för finansiell revision som utvecklats i en arbetsgrupp (FAS inom INTOSAI) under Riksrevisionens ledning.

Internationell revision, samverkan och kontakter

Riksrevisionen deltar som nationellt revisionsorgan (SAI) i internationellt samarbete. Myndigheten är medlem i INTOSAI och andra multilaterala nätverk och organisationer inom revisionsområdet. Dessutom deltar Riksrevisionen i bilateralt utbyte, revision av internationella organisationer och sam-

verkar med Europeiska revisionsrätten (ECA) och de nationella revisionsorganen inom EU rörande granskning av EU-medel. Riksrevisionen ledde under året en undergrupp till INTOSAI som närmare beskrev orsakerna till nuvarande och tidigare finanskriser samt vilka lärdomar som kan dras för framtiden. Gruppen lämnade under året sin slutrapport. Riksrevisionen har också deltagit i flera andra av INTOSAI:s kommittéer och arbetsgrupper, bl.a. i syfte att bidra med och ta del av metoder och erfarenheter som kan användas i den egna granskningsverksamheten och för att bidra med kunskap och erfarenheter. Under 2010 avslutades en referensgranskning (peer review) av den kanadensiska revisionsmyndighetens årliga revision tillsammans med de australiensiska och norska revisionsmyndigheterna. Under året har Riksrevisionen mottagit åtta besök från främst revisionsorgan, parlament och regeringar. Vidare har Riksrevisionen besvarat mer än 50 enkäter och frågor från andra länders revisionsorgan. Under 2010 har Europeiska revisionsrätten genomfört fem granskningsbesök i Sverige. Riksrevisionen samarbetar i enlighet med Lissabonfördraget med Europeiska revisionsrätten och medverkar med observatörer vid dess granskningsbesök i Sverige. Riksrevisionen har granskat fem nordiska institutioner i enlighet med den s.k. domicillandsprincipen och varit ordförande i revisionskommissionen i Europeiska rymdorganisationen ESA samt medlem av redovisningskollegiet för EU:s försvarssamarbete Athena.

Financial Audit Subcommittee

Riksrevisionen är ordförande i INTOSAI Financial Audit Subcommittee (FAS). Uppdraget är att leda arbetet med att utveckla internationella riktlinjer för finansiell revision inom offentlig verksamhet. Utvecklingsarbetet sker i samarbete med den privata sektorns standardsättande organ – International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) som är knutet till International Federation of Accountants (IFAC) – och genomförs med hjälp av revisionsexperten från statliga revisionsorgan i ett sextiotall länder. Världsbanken och Asiatiska utvecklingsbanken bidrar till projektets finansiering. För att genomföra åtagandet som ordförande har Riksrevisionen ett sekretariat som leder samordningen och det praktiska utvecklingsarbetet. Riksrevisionens överdirektör är ledamot av IAASB.

Under 2010 har FAS slutfört utvecklingen av de totalt 38 riktlinjer som ingår i Financial Audit Guidelines. Dessa antogs enhälligt av INTOSAI kongress som möttes i november i Sydafrika. Kongressen antog även en deklaration där INTOSAI medlemmar uppmanas att anta dessa och andra standarder som utvecklats inom ramen för INTOSAI Standards for Supreme Audit Institutions (ISSAI).

Antagandet av dessa riktlinjer innebär en milstolpe i INTOSAI:s verksamhet. För första gången har alla statliga revisionsorgan tillgång till globalt accepterade standarder för finansiell revision med tillämpningsanvisningar för den offentliga sektorns särskilda behov.

Riksrevisionen har beslutat att tillämpa de nya riktlinjerna i sin årliga revision. Den kunskap som Riksrevisionen skaffat genom arbetet i FAS är av stort värde för utvecklingen av vår egen årliga revision.

Nationell omvärldsriktad verksamhet

Den nationella omvärldsriktade verksamheten har bedrivits med något ökad omfattning jämfört med föregående år. Ökningen förklaras främst av fler besök hos riksdagens utskott och kanslier, samt högre kostnader för Riksrevisionens årliga rapport och Riksrevisionens uppföljningsrapport.

Externa kontakter och externa seminarier

Kommunikation och kontakter med både departement, myndigheter och riksdagens utskott är en central del i Riksrevisionens omvärldsriktade arbete. Inte minst kontakten med riksdagen är viktig för genomslaget av vår verksamhet. Riksdagens utskott har under året visat ett ökande intresse för Riksrevisionens granskningsresultat. Under 2010 har Riksrevisionen besökt riksdagens utskott och utskottskanslier, oftast med anledning av enskilda granskningsrapporter men även i syfte att informera om planerade insatser. Samtliga utskott har också bjudits in till Riksrevisionen för information och samtal.

Riksrevisionen arrangerade i april en konferens (Riksrevisionsdagen) på temat kunskap och accountability. Drygt 70 personer deltog, varav hälften var externt inbjudna talare och gäster från främst riksdag, regering och myndigheter. Riksrevisionsdagen har dokumenterats i en skrift med samma namn.

Fem seminarier har hållits 2010 för att sprida kunskapen om revisionens resultat. Det har framför allt varit aktuellt i sammanhang där många myndigheter ingått i granskningen och där kritiken varit omfattande. Exempel på det är seminariet med anledning av en uppföljande granskning av rapporten Överförmyndarna (RiR 2009:31) och ett seminarium för myndigheter inom rättsväsendet med anledning av rapporterna Satsningar på mängdbrott (RiR 2010:10) och Inställda förhandlingar i brottmål (RiR 2010:7). Utvärderingar visade att deltagarna ansåg att seminarierna hade ett bra upplägg och intressant innehåll. Många av dem som svarat tycker att de fått ökade kunskaper om granskningarna och att man haft en professionell dialog kring den aktuella frågan.

Medarbetare inom granskningsverksamheten har bjudits in till ett antal externa seminarier och konferenser och då haft möjlighet att sprida kunskap om revisionens roll och resultat. Några exempel på detta är: en konferens i Malmö med vägledare och karriärcoacher med anledning av granskningen om studenternas anställningsbarhet (RiR 2009:28); en konferens om delgivning, anordnad av Rikspolisstyrelsen, med anledning av rapporten Inställda huvudförhandlingar i brottmål (RiR 2010:7); ett seminarium anordnat av Svenskt Näringsliv i samband med granskningen av Sveriges skatteavtal med andra länder (RiR 2010:26).

Riksrevisorernas årliga rapport 2010

I Riksrevisorernas årliga rapport presenterar riksrevisorerna de viktigaste iakttagelserna från den årliga revisionen och effektivitetsrevisionen. I 2010 års rapport redovisades slutsatserna från effektivitetsrevisionens granskningar inom fyra områden: omstruktureringen av den statliga förvaltningen, försäljning och förvaltning av de statliga bolagen, förändringar inom arbetsmarknadsområdet samt risker i statens ekonomiska åtaganden. För den årliga revisionen redovisades de viktigaste iakttagelserna från granskningen av myndigheternas årsredovisningar och hur myndigheterna hanterat nya ekonomiadministrativa krav, bl.a. avseende intern styrning och kontroll och resultatredovisningarna.

Riksrevisionens uppföljningsrapport 2010

I Uppföljningsrapport 2010 redovisades en djupare uppföljning av 11 äldre granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen samt en översiktlig uppföljning av 57 nyare granskningsrapporter. Uppföljningen visade att granskningsrapporterna ger upphov till ett förbättringsarbete i den statliga verksamheten.

När det gäller den årliga revisionen visade uppföljningen att de myndigheter som fått en invändning i revisionsberättelsen vidtagit relevanta åtgärder för att komma till rätta med problemen.

Uppföljningsrapporten innehöll också en redovisning av hur Riksrevisionens styrelse behandlat granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen fr.o.m. 2003 t.o.m. 2009 samt hur riksdagen behandlat de framställningar och redogörelser som styrelsen lämnat. Vidare redovisades vilka granskningsrapporter som regeringen angett som avslutade i budgetpropositionen för 2010.

Remissyttranden

Riksrevisionen företräder statlig revision i olika sammanhang, t.ex. i frågor om styrning och revision. Myndigheten har även genom sin granskning kunskap om förhållanden inom en mängd olika områden. Under 2010 lämnades 15 (17) remissyttranden bl.a. avseende förvaltningslagsutredningens och budgetlagsutredningens förslag och Europeiska kommissionens grönbok om revisionspolitik.

Kostnader för omvärldsriktad verksamhet

Kostnaderna för den omvärldsriktade verksamheten¹³ uppgick till 28,9 miljoner kronor. Kostnaderna för den internationella delen av verksamhetsgrenen var 19,1 miljoner kronor, vilket motsvarar samma nivå som föregående år. Kostnaderna för den nationella delen ökade till 9,9 miljoner kronor. Ökningen förklaras främst av fler besök hos riksdagens utskott och kanslier, samt högre kostnader för Riksrevisorernas årliga rapport och Riksrevisionens uppföljningsrapport.

¹³ Efterarbete som rör effektivitetsrevision har 2010 klassificerats om och redovisas under verksamhetsgrenen Effektivitetsrevision. Jämförelsesiffrorna i tabellerna har ändrats.

TABELL 15 KOSTNADER OCH INTÄKTER FÖR OMVÄRLDSRIKTAD VERKSAMHET OCH FÖR INTERNATIONELL UPPDRAGSVERKSAMHET 2008–2010 (TKR)

	2010		2009		2008	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter
Omvärldsriktad verksamhet	28 994	1 034	26 304	770	22 363	620
<i>Internationell omvärldsriktad verksamhet</i>	<i>19 115</i>	<i>1 032</i>	<i>19 100</i>	<i>734</i>	<i>16 357</i>	<i>620</i>
Internationell revision, samverkan o kontakter	12 956	130	12 453	33	10 696	10
Financial Audit Guidelines Subcommittee	6 159	902	6 646	701	5 661	610
<i>Nationell omvärldsriktad verksamhet</i>	<i>9 880</i>	<i>2</i>	<i>7 205</i>	<i>36</i>	<i>6 006</i>	<i>0</i>
Övrig avrapportering	4 960	0	3 133	0	4 094	0
varav riksrevisorernas årliga rapport	1 048	0	758	0	684	0
varav Riksrevisionens uppföljningsrapport	1 433	0	1 326	0	1 329	0
Externa kontakter	3 954	0	2 652	0	1 818	0
Seminarier	966	2	1 420	36	94	0
Internationell uppdragsverksamhet	110	105	416	509	187	175
Summa	29 104	1 139	26 720	1 279	22 550	795

TABELL 16 TIMMAR FÖR OMVÄRLDSRIKTAD VERKSAMHET OCH FÖR INTERNATIONELL UPPDRAGSVERKSAMHET 2008–2010

	2010	2009	2008
Omvärldsriktad verksamhet	24 811	22 087	20 110
<i>Internationell omvärldsriktad verksamhet</i>	<i>17 137</i>	<i>15 757</i>	<i>13 777</i>
Internationell revision, samverkan o kontakter	11 526	9 941	8 586
Financial Audit Guidelines Subcommittee	5 610	5 816	5 191
<i>Nationell omvärldsriktad verksamhet</i>	<i>7 674</i>	<i>6 330</i>	<i>6 334</i>
Övrig avrapportering	4 401	3 529	4 943
varav riksrevisorernas årliga rapport	1 325	972	908
varav Riksrevisionens uppföljningsrapport	2 325	2 196	2 333
Externa kontakter	2 455	1 530	1 266
Seminarier	818	1 270	125
Internationell uppdragsverksamhet	100	413	129
Summa	24 911	22 500	20 239

Avgiftsfinansierad internationell uppdragsverksamhet

Den internationella uppdragsverksamheten har under 2010 avsett revision av verksamheten inom Östersjöstaternas råd (Council of Baltic Sea States).

TABELL 17 INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR AVGIFTSFINANSIERAD INTERNATIONELL UPPDRAGSVERKSAMHET 2008–2010, TKR

	2010	2009	2008
Intäkter	105	509	175
Kostnader	110	416	187
Summa	–5	94	–12

Styrelsen

Styrelsens behandling av granskningarna

Riksrevisionens styrelse prövar fritt vilka beslut riksdagen bör överväga med anledning av riksrevisorernas iakttagelser och rekommendationer. Styrelsen har initiativrätt till riksdagen genom att den beslutar om framställningar (med förslag till riksdagsbeslut) och redogörelser (information till riksdagen). Styrelsens ställningstaganden föregås av en föredragning av granskningsrapporten som görs av en riksrevisor och projektgruppen. Därefter tar styrelsen ställning till huruvida initiativrätten ska användas. Vid nästkommande sammanträde tar styrelsen ställning till ett förslag till framställning eller redogörelse.

Styrelsen har under året slutbehandlat 38 av effektivitetsrevisionens granskningar.¹⁴ Ökningen jämfört med föregående år beror på att en stor del av 2009 års granskningar publicerades sent under året, vilket medförde att styrelsen behandlade dem under 2010. I 30 fall har styrelsen utnyttjat sin initiativrätt och överlämnat ärendet till riksdagen. Av de 30 initiativen under 2010 hade 7 formen av framställning. Övriga 23 hade formen av en redogörelse. Styrelsen lade 8 granskningar till handlingarna.

TABELL 18 RIKSREVISIONENS STYRELSES BEHANDLING AV GRANSKNINGARNA
2008–2010, ANTAL

	2010	2009	2008
Framställningar	7	5	7
Redogörelser	23	17	17
Till handlingarna	8	6	8
Summa	38	28	32

Styrelsens övriga arbete

Styrelsen har haft elva ordinarie sammanträden under 2010. Inför styrelsens möten hålls vid behov presidiemöten. Riksrevisorerna deltar i såväl styrelsens som presidiets sammanträden.

Styrelsen har fullgjort de författningsenliga uppgifter som åligger den. Styrelsen har således till riksdagen överlämnat revisionsberättelserna över granskningen av Sveriges riksbank, Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond och årsredovisningen för staten. Därutöver har styrelsen beslutat om Riksrevisionens årsredovisning för 2009 samt förslag till anslag på statsbudgeten för Riksrevisionen för 2011. Styrelsen har dessutom överlämnat Riksrevisorernas årliga rapport för 2010 till riksdagen.

¹⁴ Riksrevisionens styrelse behandlar granskningen en tid efter att rapporterna har slutförts. Alla rapporter behandlas därför inte samma kalenderår som de slutförts.

Vetenskapliga rådet

Enligt lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen ska ett vetenskapligt råd finnas vid Riksrevisionen. Rådet är ett rådgivande organ till riksrevisorerna, i första hand med inriktning mot mer strategiska frågor. Det vetenskapliga rådet har engagerats för diskussioner om granskningsrapporter och förstudier från effektivitetsrevisionen, Riksrevisionens uppföljningsrapport och Riksrevisorernas årliga rapport. Projektgrupper har även föredragit pågående granskningar. Frågor som tagits upp har exempelvis behandlat kvalitet och val av metod.

Rådet har under året haft tre möten och Riksrevisionen har i likhet med tidigare år haft stort utbyte av det vetenskapliga rådets arbete.

Rådet består av följande ledamöter:

Fredrik Andersson, professor, Lunds universitet

Claes Bergström, professor, Handelshögskolan i Stockholm

Thomas Bull, professor, Uppsala universitet

Margareta Hallberg, professor, Göteborgs universitet

Jesper Strömbäck, professor, Mittuniversitetet i Sundsvall

Daniel Tarschys, professor, Stockholms universitet (ledamot även tidigare)

Wiweka Warnling-Nerep, professor, Stockholms universitet.

Kompetens och personal

I detta kapitel redovisas de åtgärder som vidtagits för att säkerställa att det finns kompetens för att nå verksamhetens mål och utföra Riksrevisionens uppdrag. Riksrevisorerna har med stöd av väsentlighetskriteriet¹⁵ valt att liksom regeringens myndigheter redovisa kompetensförsörjning enligt 3 kap. 3 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Dessutom redovisas här personalstatistik, sjukfrånvaro, arbetsmiljö och åtgärder för att förebygga ohälsa.

Sammanfattande bedömning

Riksrevisionen arbetar för att säkerställa en kompetensförsörjning som är anpassad till myndighetens mål och verksamhet. I syfte att tydliggöra ledningens inriktning för detta arbete har riksrevisorerna fastställt en kompetensförsörjningsstrategi under 2010. Arbetet med ledarförsörjningen har fortsatt. Utbildningen inom årlig revision har varit intensiv med anledning av införandet av nya internationella standarder för finansiell revision. Kompetensutvecklingen inom effektivitetsrevisionen har setts över. Det har fortfarande varit viktigt att anlita extern kompetens för att komplettera organisationens kunskaper och för resursförstärkning. De åtgärder som under året vidtagits för att säkerställa myndighetens kompetens för att fullgöra Riksrevisionens uppgifter beskrivs närmare nedan.

I början av 2010 genomfördes en uppföljning av medarbetarenkäten från 2008. Resultatet visade en förbättring av nöjd-medarbetar-index (NMI). Uppföljningen har resulterat i ett antal ytterligare åtgärder. Personalomsättningen har fortsatt minska sedan föregående år och ligger på 5 %. En låg personalomsättning innebär att upparbetad kunskap och kompetens behålls i organisationen, vilket skapar goda förutsättningar att genomföra vårt uppdrag. Förbättringen av NMI bedömer vi beror på de prioriterade insatser som påbörjades under 2009.

Myndighetens kompetensläge har under året varit stabilt och gott, vilket det rådande arbetsmarknadsläget har bidragit till. Mot bakgrund av att arbetsmarknaden förändras har dock en tendens till ökad personalomsättning noterats.

Den totala sjukfrånvaron ligger fortfarande på en låg nivå men har ökat något från 1,5 till 1,8 %, vilket bedöms vara en normal variation mellan åren.

¹⁵ Se 7 kap. 6 § föreskriften (FRS 2006:10) om tillämpningen av lagen (2006:999) med ekonomiaadministrativa bestämmelser m.m. för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen.

Kompetens

Kompetens- och ledarskapsförsörjning

Under 2010 har Riksrevisionen fastställt en kompetensförsörjningsstrategi. Strategin syftar till att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla den kompetens som verksamheten behöver. Strategin som omfattar både chefer och medarbetare behandlar dessutom formerna för att bedriva kompetensöverföring vid avgångar samt omställningsarbete vid behov. Utifrån strategin har en åtgärdsplan för 2011 med ett antal prioriterade aktiviteter tagits fram. Ledarutvecklingsprogrammet för chefer som pågått de senaste åren har slutförts. Den fortsatta chefs- och ledarutvecklingen fokuserar från och med hösten 2010 på Riksrevisionens värdegrund. Ett utvecklingsprogram för ansvariga revisorer och programansvariga har fullföljts. Introduktion för nytillträdde chefer har genomförts liksom karriärplanering för de chefer vars förordnanden har gått ut.

Under året har Riksrevisionen genomfört ett 20-tal rekryteringar, jämnt fördelade mellan chefer, specialister, erfarna revisorer och nyutexaminerade revisorer.

Utvecklingen av ett IT-stöd för Riksrevisionens kompetensförsörjning har fortsatt.

Kompetensutveckling

Riksrevisionens nyanställda erbjuds en introduktionsutbildning under första året som är gemensam för hela myndigheten. Dessutom erbjuds kompetensutveckling inom årlig revision genom ett femårigt utbildningsprogram. För effektivitetsrevisionen har en översyn av utbildningen gjorts under 2010 för att bättre motsvara de strategiskt viktiga kunskaper som krävs. Personalen har även möjlighet att delta i externa utbildningar och seminarier.

Kompetensutveckling inom årlig revision

Under året genomförde Riksrevisionen kurser enligt den femåriga utbildningstrappa som arrangeras sedan ett antal år. I utbildningen ingår två prov, ett efter tre års yrkeserfarenhet varvad med utbildning och ett efter fem år. Utbildningen ska motsvara den som ges för revisorer inom den privata sektorn, men med fokus på det regelverk som gäller statlig verksamhet. Utbildningen syftar till att säkerställa att revisorerna inom årlig revision har tillräckliga teoretiska kunskaper för att utföra revision inom statlig verksamhet och förmåga att i praktiken tillämpa sådana kunskaper i arbetet. Provverksamheten genomfördes liksom tidigare i samarbete med Revisorsnämnden.

Under 2010 godkändes 4 av de 8 revisorer som genomförde prov 1. På grund av för få anmälningar genomfördes inte prov 2. Sedan utbildningen startade 1999 har 80 revisorer godkänts i prov 1 vid utgången av 2010. Av dessa har 30 revisorer även klarat prov 2. Vid utgången av 2010 fanns 54 revisorer inom den årliga revisionen som klarat prov 1 eller prov 1 och 2, eller är auktoriserade revisorer.

De ansvariga revisorerna har ett delegerat ansvar i organisationen för vart och ett av den årliga revisionens uppdrag, vilket innebär att de ansvarar för revisionsarbetet och för att underteckna revisionsberättelser och revisorsintyg. Alla ansvariga revisorer uppfyller de interna kompetenskraven.

Kompetensutveckling inom effektivitetsrevision

Den interna utbildningen för effektivitetsrevisorer består av grundutbildning, fortsättningsutbildning och seminarieverksamhet. Under 2010 har en översyn gjorts av den interna utbildningen för att den bättre ska motsvara verksamhetens behov. Tonvikten ligger på att utbildningarna ska utgå från våra granskningar.

En webbutbildning i grundläggande ekonomistyrning har utvecklats och tagits i bruk. Riksrevisionen har även satsat på en förstärkning inom statistikområdet så att några medarbetare ska kunna fungera som specialiststöd för sina kolleger. För att komplettera det interna utbildningsutbudet har en akademisk katalog sammanställts med kurser på magister- och doktorandnivå inom forskningsområdet public management och metod. Utbildningarna ges vid universitet och högskola.

Under 2010 genomfördes utbildningar inom områden som revisionsmetodik, metod, ekonomistyrning, projektarbete samt kommunikation. Totalt 17 interna utbildningsseminarier har hållits under 2010. Flertalet av föreläsarna har varit forskare och experter inom de olika ämnesområden som tagits upp.

Användning av extern kompetens och internt kompetensutbyte

En viktig strategisk fråga för Riksrevisionen är att utnyttja den egna samlade kompetensen på bästa sätt och vid behov komplettera den dels genom samarbete med universitet och högskolor, dels genom att anlita konsulter inom både revision och administration.

Riksrevisionen har under de senaste åren haft en jämn produktion av granskningar samtidigt som personalomsättningen har varierat kraftigt. För att kunna leverera en jämn produktion till riksdagen är en viktig komponent att hyra in tillfällig personal och extern specialistkompetens. Det senare avser bl.a. akademiskt avancerad kunskap och specialistkompetens inom IT-revision. Extern kompetens utgör dessutom ett viktigt stöd för kärnverksamheten vid verksamhets- och kompetensutveckling.

Användning av extern kompetens och konsulter

Finansutskottet tog i sin behandling av Riksrevisionens årsredovisning (bet. 2009/10:FiU27) upp Riksrevisionens inköp av extern kompetens och kvaliteten i granskningsverksamheten. Utskottet ansåg att Riksrevisionen borde analysera och rapportera till riksdagen hur inköpen av extern kompetens höjt kvaliteten i granskningsverksamheten och vilken typ av extern kompetens som köpts in. Nedan redovisas den typ av kompetens som anlitats samt vår bedömning av hur den externa kompetensen har bidragit till kvaliteten i granskningen. Dessutom redovisas kostnadsutvecklingen för extern kompetens.

tens under åren 2008 till 2010. Sist redovisas kort vilken typ av extern kompetens och konsulter som anlitas i stödverksamheten och kostnader för detta.

Riksrevisionen arbetar löpande med att utveckla kompetensförsörjningen. I detta ingår som en del att avgöra vilka behov som bör och kan täckas genom att anlita extern kompetens och konsulter. Med tanke på Riksrevisionens breda uppdrag som i princip avser alla statens verksamhetsområden är det nödvändigt att anlita extern kompetens. Myndighetens befintliga egna kompetens skulle annars styra vilka granskningar som kan genomföras. Valet mellan intern och extern kompetensförsörjning utgår främst från en bedömning av vad som är den mest effektiva lösningen. För att uppnå tillräcklig kvalitet är detta nödvändigt och en förutsättning för att uppfylla Riksrevisionens instruktionsenliga uppdrag. Utbyte och samverkan med andra har dessutom ett värde i sig genom en generell överföring av kompetens. Detta gäller inte minst Riksrevisionens samverkan med universitet och högskolor. Cirka en tredjedel av effektivitetsrevisionens behov av extern kompetens täcks genom samarbete med andra statliga myndigheter, främst universitet och högskolor.

Extern kompetens och konsulter används inom effektivitetsrevisionen särskilt i pågående förstudier och granskningar. En del av kostnaderna (ca 1 miljon kronor per år) avser tjänster som sättning och språkgranskning av rapporter. De resterande kostnaderna avser antingen resursförstärkning till projekt eller att täcka ett behov av att komplettera granskningen med kompetens som inte finns tillgänglig internt. Det hade inte varit möjligt att utan extern kompetens genomföra de aktuella granskningarna i rätt tid, med beslutad inriktning och med fastställda krav på kvalitet. Behovet av att anlita extern kompetens varierar dessutom i hög grad beroende på granskningsstrategi. Vissa granskningar, bl.a. de som avser statliga bolag och inom arbetsmarknadsområdet, har krävt relativt mycket extern kompetens då de har förutsatt en specifik juridisk kompetens eller kvalificerat metodstöd med omfattande statistiska bearbetningar.

TABELL 19 KOSTNADER FÖR EXTERN KOMPETENS OCH KONSULTER INOM EFFEKTIVITETSREVISION 2008–2010 (TKR)

	2010	2009	2008
Förstudier och granskningar	8 833	9 545	5 648
Områdesbevakning	319	769	442
Summa	9 152	10 314	6 090

Kostnaderna för att anlita extern kompetens och konsulter inom effektivitetsrevisionen motsvarar ca 6 % av den totala kostnaden för effektivitetsrevisionen 2010. Som det framgår av tabellen har kostnaderna minskat något från 2009 till 2010. I jämförelse med 2008 har dock kostnaderna ökat. Detta förklaras främst av att ett antal insatser under 2008 senarelades som en följd av ekonomiska besparingar.

Inom den årliga revisionen anlitas extern kompetens och konsulter i allt väsentligt i granskningen av statliga myndigheter, vilket framgår av tabellen nedan. Extern kompetens används främst som resurs- och kompetensförstärk-

ning i granskningen av intern styrning och kontroll av IT-system och informationssäkerhet. För att säkerställa kompetensförsörjningen inom området har avropsavtal tecknats med flera av de större revisionsbyråerna. De avropade tjänsterna har varit en förutsättning för att uppdragen ska kunna genomföras enligt god revisionssed.

TABELL 20 KOSTNADER FÖR EXTERN KOMPETENS OCH KONSULTER INOM ÅRLIG REVISION 2008–2010 (TKR)

	2010	2009	2008
Stora myndigheter	3 522	2 994	2 899
Övriga myndigheter och andra organisationer	1 628	543	2 368
Bolag och stiftelser			4
Summa	5 150	3 537	5 271

Kostnaderna för att anlita extern kompetens och konsulter utgör ca 4 % av de totala kostnaderna för den årliga revisionen. Som nämnts ovan är Riksrevisionens ambition för sin kompetensförsörjning att granskningen så långt det är effektivt ska utföras med egen personal. Det är inte desto mindre nödvändigt att anlita extern kompetens inom vissa områden där det inte är lämpligt eller kostnadsmissigt försvarbart att bygga upp och långsiktigt upprätthålla egen kompetens. Inom den årliga revisionen gäller det inte minst kvalificerad kompetens inom områden som avser informationssäkerhet. Detta är också områden där nya standarder för finansiell revision ställer högre krav på innehåll och omfattning i granskningen. Riksrevisionen ser också ett värde i sig att ha ett utbyte med revisorer inom den privata revisionen då samarbetet ger möjligheter till generell överföring av kompetens och erfarenheter.

TABELL 21 KOSTNADER FÖR EXTERN KOMPETENS OCH KONSULTER 2008–2010 (TKR)

	2010	2009	2008
Kärnverksamheten	18 526	16 067	14 594
Årlig revision	5 150	3 537	5 271
Effektivitetsrevision	9 152	10 314	6 090
Internationellt utvecklingssamarbete	2 764	1 626	2 807
Omvärldsriktad verksamhet	1 461	591	426
Verksamhetsutveckling	6 794	2 890	2 407
Stödverksamheten	10 549	13 400	8 532
Kompetensutveckling	1 832	1 852	2 215
Kompetens- och resursförstärkning	8 717	11 548	6 317
Totalt	35 869	32 356	25 534

Ökningen av extern kompetens och konsulter inom det internationella utvecklingssamarbetet beror på att resursbehovet inte har kunnat tillgodoses internt.

Ökade kostnader inom den omvärldsriktade verksamheten är främst relaterade till Riksrevisorernas årliga rapport och Riksrevisionens uppföljningsrap-

port. Inom den internationella delen avser de ökade kostnaderna utvecklingen av riktlinjerna som ingår i Financial Audit Guidelines.

Anlitandet av konsulter till verksamhetsutveckling har under året ökat. Ökningen avser främst utveckling av IT-stöd inom årlig revision, effektivitetsrevision samt inom administration. Under året har även en översyn av de administrativa processerna och byte av telefoni genomförts med konsultstöd.

Inom stödverksamheten anlitas extern kompetens och konsulter främst till kompetens- och resursförstärkning samt till kompetensutveckling. Posten omfattar stöd vid upphandling, kommunikation och rekrytering, bemanning av reception samt IT-drift och support. I posten ingår även intern och extern revision av myndigheten. Behovet av kompetens- och resursförstärkning har minskat under året, vilket beror på att motsvarande arbetsuppgifter till viss del har kunnat utföras av egen personal då fler har varit i tjänst.

Internt kompetensutbyte

Samverkan både mellan och inom verksamhetsgrenarna syftar till att ta tillvara medarbetarnas kompetens så effektivt som möjligt och samtidigt bidra till att utveckla densamma. Aktiviteterna under det gångna året har i stort sett varit desamma som tidigare. Effektivitetsrevisorer har deltagit i den årliga revisionen av myndigheternas resultatredovisningar, och de årliga revisorerna har deltagit när det har varit lämpligt i effektivitetsgranskningar. De årliga revisorerna har också bidragit till effektivitetsrevisionens verksamhetsplanering med insikter från sin granskning av de statliga myndigheterna. Medarbetarna har även haft möjlighet till kompetensutveckling genom att delta i Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete. Övriga internationella kontakter, bl.a. inom ramen för INTOSAI och EUROSAI, utnyttjas för omvärldsbevakning och kompetensutveckling utifrån granskningsverksamhetens behov.

Personal

Anställda och tjänstlediga

Antal anställda i tjänst per den 31 december var oförändrat mellan 2009 och 2010.

TABELL 22 ANTAL ANSTÄLLDA PER DEN 31 DECEMBER 2008–2010

	2010	2009	2008
Anställda totalt	328	337	314
varav kvinnor	189	193	180
varav män	139	144	134
varav tjänstlediga	15	25	35
Anställda exkl. tjänstlediga	313	312	279
varav visstidsanställda	8	13	7

Under 2010 har 15 (35)¹⁶ personer slutat eller gått på tjänstledighet och 11 (6) personer har gått i pension. Under året har 20 (55) personer börjat, varav 2 riksrevisorer. Dessutom har 6 (8) personer återkommit från tjänstledighet. Ytterligare 9 (18) personer har anställts för viss tid.

TABELL 23 PERSONALOMSÄTTNING 2008–2010 (PROCENT)

	2010	2009	2008
Årlig revision	4	12	17
Effektivitetsrevision	8	20	28
Övrigt	3	5	8
Hela myndigheten	5	12	17

Personalomsättningen som helhet har minskat sedan 2009 från 12 till 5 %. Inom den årliga revisionen var personalomsättningen 4 (12) % medan den inom effektivitetsrevision har minskat från 20 till 8 %.

¹⁶ Inom parentes anges jämförelsetal med föregående år.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron har ökat i alla grupper utom i gruppen upp till och med 29 år där sjukfrånvaron har minskat.

TABELL 24 SJUKFRÅNVARO 2009–2010 (PROCENT)

	2010	2009
Total sjukfrånvaro*	1,8	1,5
Varav:		
Kvinnor	1,9	1,5
Män	1,6	1,4
Anställda -29 år	0,8	2,3
Anställda 30-49 år	1,6	1,1
Anställda 50- år	2,3	1,7
Av total sjukfrånvaro avser:		
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mer)	44,1	41,0
Andel långtidssjuka av total ordinarie arbetstid**	0,7	0,6

* I förhållande till total ordinarie arbetstid.

** Total sjukfrånvaro i procent multiplicerad med andel långtidssjuka (60 dagar eller mer) i procent.

Arbetsmiljö och åtgärder för att förebygga ohälsa

I början av 2010 genomfördes en förenklad uppföljning av medarbetarenkäten från 2008. Resultatet visade en förbättring av nöjd-medarbetar-index (NMI) från 47 till 59 %.

Ett resultat av medarbetarenkäten var att Riksrevisionen under 2010 har sett över och reviderat delar av personalpolitiken, bl.a. vad gäller tillämpning av årsarbetstidsavtal, förtroendearbetstid, distansarbete samt tjänstledighet för att pröva annan anställning. Det utvecklingsprogram för ansvariga revisorer och programansvariga som omnämns ovan i kompetensavsnittet innehöll moment om stressrelaterade problem. Syftet med insatsen var att höja kunskapen bland dessa arbetsledare om hur de kan förebygga att problem uppstår inom deras arbetslag.

Riksrevisionen erbjuder sina anställda åtgärder i syfte att förebygga ohälsa. Kostnaden för olika friskvårdsaktiviteter subventioneras för att uppmuntra till kontinuerliga motionsaktiviteter. Samtliga anställda erbjöds även influensavaccin och, mot en subventionerad avgift, massage på arbetsplatsen. I samband med omflyttningar erbjöds personalen en ergonomisk genomgång av sin arbetsplats, med stöd av företagshälsovården. En utbildning genomfördes också i första hjälpen och hjärt-lungräddning för främst utrymningsledare.

Sammanställning över väsentliga uppgifter

(tkr)	2010	2009	2008	2007	2006
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad	30 000	30 000	30 000	40 000	45 000
Utnyttjad	7 819	6 490	7 512	12 048	17 579
Kontokredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad	33 580	32 745	32 483	32 284	32 449
Maximalt utnyttjad	0	0	1 170	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteutgifter	174	233	605	1 081	714
Räntekostnader	–	–	–	–	–
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt anslagsdirektiv*	600	100	–	–	–
Avgiftsintäkter**	869	815	430	2 519	2 785
<i>Avgiftsintäkter som ej disponeras</i>					
Avgiftsintäkter	121 984	119 673	135 458	132 215	120 538
Anslagskredit					
Beviljad	10 074	9 824	9 745	9 676	9 600
Utnyttjad	–	–	–	–	–
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande	6 260	8 032	14 606	11 378	21 164
– varav in-tecknat	–	–	–	–	–
Bemyndiganden					
Tilldelade bemyndiganden	26 000	30 000	28 000	68 000	–
Utestående åtaganden	23 097	16 486	23 552	29 261	–
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st.)	287	267	274	287	293
Medelantalet anställda (st.)***	313	295	299	316	315
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 143	1 173	1 087	1 127	1 024
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	–1 298	1 378	17 957	–12 305	–764
Balanserad kapitalförändring	5 363	3 985	–39 131	–26 826	–26 062

* Avser beräknade avgiftsintäkter för uppdragsverksamheten.

** Avgiftsintäkterna för uppdragsverksamheten 2010 uppgick till 105 tkr.

*** Medelantalet anställda för 2010 har korregerats för tjänstledigheter. Jämförelsesiffrorna för 2008 och 2009 har justerats.

Finansiell redovisning

Resultaträkning

(tkr)	Not	2010	2009
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		329 527	315 838
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	869	815
Intäkter av bidrag		778	701
Finansiella intäkter	2	366	332
Summa		331 540	317 686
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	3	–244 487	–230 346
Kostnader för lokaler		–27 781	–28 219
Övriga driftkostnader		–56 206	–54 751
Finansiella kostnader	4	–400	–308
Avskrivningar och nedskrivningar		–2 671	–3 982
Summa		–331 545	–317 606
Verksamhetsutfall		–5	80
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	5	120 692	119 673
Medel som tillförts statsbudgeten från upp- bördsverksamhet		–121 984	–118 375
Saldo		–1 293	1 298
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		3 165	4 084
Lämnade bidrag		–3 165	–4 084
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	6	–1 298	1 378

Balansräkning

(tkr)	Not	2010-12-31	2009-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	7	2 935	3 427
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	8	286	368
Summa		3 221	3 795
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	9	642	458
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	10	4 374	4 648
Summa		5 015	5 107
Fordringar			
Kundfordringar		3	132
Fordringar hos andra myndigheter		25 238	24 245
Övriga fordringar		681	829
Summa		25 923	25 206
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	11	6 571	6 493
Övriga upplupna intäkter		3 272	4 725
Summa		9 843	11 217
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	12	-14 985	-12 723
Summa		-14 985	-12 723
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		35 303	39 344
Kassa och bank		687	877
Summa		35 990	40 221
SUMMA TILLGÅNGAR		65 007	72 823

(tkr)	Not	2010-12-31	2009-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital	13	35	35
Balanserad kapitalförändring	14	5 363	3 985
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	6	-1 298	1 378
Summa		4 100	5 398
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	15	6 957	8 978
Övriga avsättningar	16	1 175	944
Summa		8 132	9 922
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	17	7 819	6 490
Skulder till andra myndigheter	18	7 822	8 955
Leverantörsskulder		8 328	11 894
Övriga skulder	18	4 814	4 874
Summa		28 783	32 214
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	19	23 992	25 289
Summa		23 992	25 289
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		65 007	72 823
Ansvarsförbindelser	20	9 236	Inga

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag (tkr)

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt anslagsdirektiv	Utnyttjad del av medgivet över-skridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Utgiftsområde 2 anslag 1:15 Riksrevisionen, ramanslag	4 370	295 798			300 168	-297 827	2 341
Utgiftsområde 7 anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete, ramanslag	3 662	40 000		-2 462	41 200	-37 281	3 919
Summa	8 032	335 798		-2 462	341 368	-335 108	6 260

Anslagskrediten för anslag 1:15 uppgår till 8 874 tkr och för anslag 1:5 till 1 200 tkr.

Redovisning mot inkomsttitel (tkr)

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster
2558 Avgifter för årlig revision	125 000	121 984
Summa	125 000	121 984

Redovisning mot bemyndiganden (tkr)

Anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete, ramanslag, utgiftsområde 7

Not 21	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år	
				2011	2012
Summa	26 000	16 486	23 097	11 898	11 199

Finansieringsanalys

(tkr)	Not	2010	2009
DRIFT			
<i>Kostnader</i>	22	–330 781	–310 332
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag		329 527	315 838
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	22	608	815
Intäkter av bidrag		778	701
Övriga intäkter		366	332
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av drift</i>		331 279	317 686
<i>Ökning (–)/Minskning (+) av kortfristiga fordringar</i>		2 185	–2 397
<i>Ökning (+)/Minskning (–) av kortfristiga skulder</i>		–4 361	4 317
<i>Förändring av myndighetskapital hänförligt till övergångseffekten</i>		0	31 500
Kassaflöde från/till drift		–1 679	40 774
INVESTERINGAR			
Investeringar i materiella tillgångar		–2 378	–3 009
Investeringar i immateriella tillgångar		–686	–2 293
<i>Summa investeringsutgifter</i>		–3 064	–5 302
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret		6 379	2 717
– amorteringar		–5 050	–3 739
Försäljning av anläggningstillgångar		261	0
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar</i>		1 590	–1 022
<i>Förändring av kortfristiga fordringar och skulder</i>		–432	0
Kassaflöde till investeringar		–1 907	–6 323

(tkr)	2010	2009
UPPBÖRDSVERKSAMHET		
Intäkter av avgifter m.m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	120 692	119 673
Förändring av fordringar och skulder	-1 614	420
<i>Inbetalningar i uppbördsverksamheten</i>	<i>119 078</i>	<i>120 093</i>
<i>Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet</i>	<i>-121 984</i>	<i>-118 375</i>
<i>Minskning av myndighetskapital som tillförts statsbudgeten</i>		<i>-6 341</i>
Kassaflöde till uppbördsverksamhet	-2 907	-4 623
TRANSFERERINGSVERKSAMHET		
Lämnade bidrag	-3 165	-4 084
<i>Utbetalningar i transfereringsverksamhet</i>	<i>-3 165</i>	<i>-4 084</i>
Finansiering av transfereringsverksamhet		
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	3 165	4 084
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet</i>	<i>3 165</i>	<i>4 084</i>
Kassaflöde från/till transfereringsverksamhet	0	0
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	-6 493	29 828

SPECIFIKATION AV FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL

(tkr)	2010	2009
Likvida medel vid årets början	27 498	–2 329
Ökning (+)/Minskning (–) av kassa och bank	–190	487
Ökning (+)/Minskning (–) av tillgodohavande RGK	–4 041	7 800
Ökning (+)/Minskning (–) av avräkning med statsverket	–2 262	21 541
Summa förändring av likvida medel	–6 493	29 828
Likvida medel vid årets slut	21 005	27 498

Tilläggsupplysningar och noter

(Belopp redovisas i tusental kronor där inte annat anges.)

Tillämpade redovisningsprinciper

Riksrevisionens redovisning följer god redovisningssed och lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen (ekonomiadministrationslagen). Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen. Maskinella avrundningar kan ge smärre differenser vid manuella summeringar.

Enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. ska Riksrevisionen ta ut en avgift för årlig revision. Avgiften ska bestämmas efter den tid som behövs för att fullgöra uppdraget och utifrån en tidtaxa¹⁷ som följer av lönenivån för dem som deltar i granskningen. Ersättning för direkta kostnader för konsulter, resor och liknande bestäms för sig. Inkomsterna redovisas mot inkomsttitel och disponeras således inte av Riksrevisionen.

Driftkostnader per årsarbetskraft, årsarbetskrafter och medelantal anställda som redovisas i sammanställning över väsentliga uppgifter har beräknats enligt allmänna råd till 2 kap. 4 § förordningen (2000:605) om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag.

Myndighetens gemensamma kostnader fördelas utifrån antalet personer¹⁸ på kärnverksamhetens enheter. Dessa kostnader tillsammans med de enhetsgemensamma kostnader som uppstår på respektive enhet fördelas enligt förbrukade timmar inom verksamhetsgrenarna.

Myndighetens gemensamma kostnader består av kostnader för myndighetens ledning (inklusive styrelsen och Vetenskapliga rådet) och administration, lokaler, utrustning, inventarier, utbildningskostnader, förvaltningskostnader samt kostnader för verksamhetsutveckling m.m. Enhetsgemensamma kostnader är ledning och administration av verksamheten på enhetsnivå, kursavgifter och övriga personalkostnader.

Utbetalningar av bidrag som finansieras med anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd redovisas som transferering i resultaträkningen.

¹⁷ Riksdagen har beslutat om en högsta taxenivå.

¹⁸ För en korrekt kostnadsfördelning per anställd reduceras underlaget antal anställda med 50 % för utlandsstationerad personal.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas balanserade utgifter för utveckling, rättigheter och andra immateriella tillgångar, förbättringsutgifter på annans fastighet samt maskiner, inventarier, installationer m.m. som har ett anskaffningsvärde på minst 20 000 kr och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Immateriella anläggningstillgångar ska ha ett värde på lägst 300 000 kr för att utgiften ska aktiveras.

Avskrivning sker från den månad som tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

3–5 år	Balanserade utgifter för utveckling. En individuell bedömning av ekonomisk livslängd görs
3–5 år	Rättigheter och andra immateriella tillgångar
5 år ¹⁹	Förbättringsutgifter på annans fastighet
5–7 år	Maskiner, inventarier, installationer m.m.

Omsättningstillgångar

Fordringarna har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalat.

Skulder

Skulder har tagits upp till nominellt belopp.

Brytdag

Av 10 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring framgår det att alla myndigheter ska tillämpa en s.k. brytdag då den löpande bokföringen för perioden ska avslutas. Brytdagen infaller den 10 januari. Efter brytdagen tillförs räkenskaperna främst bokslutstransaktioner innefattande bl.a. periodavgränsningsposter. Som periodavgränsningspost bokförs förutbetalda kostnader, upplupna intäkter, upplupna kostnader och förutbetalda intäkter vars belopp överstiger 50 000 kr.

Avsättningar

Riksrevisionen har gjort avsättningar för avtalade pensioner till personal som har beviljats delpension, chefpension och förordnandepension.

¹⁹ Dock längst hyreskontraktets varaktighet.

Noter

(tkr)

Resultaträkning

Not 1	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2010	2009
	Intäkter av uppdragsverksamhet	105	509
	Intäkter enligt 18 § ekonomiadministrationslagen	0	36
	Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	503	269
	Reavinst från försäljning av materiella anläggningstillgångar	261	0
	Summa	869	815
Not 2	Finansiella intäkter	2010	2009
	Ränteutgifter avseende räntekontot i Riksgäldskontoret	174	233
	Övriga finansiella intäkter	192	99
	Summa	366	332
Not 3	Kostnader för personal	2010	2009
	Lönekostnader exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	152 142	139 974
	Arbetsgivaravgifter, pensionspremier, andra avgifter enligt lag och avtal samt övriga personalkostnader	92 345	90 372
	Summa	244 487	230 346
Not 4	Finansiella kostnader	2010	2009
	Räntekostnader avseende lån i Riksgäldskontoret	28	49
	Övriga finansiella kostnader	372	258
	Summa	400	308

Not 5	Uppbördsverksamhet	2010	2009
	Avgifter för årlig revision enligt lag (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.	120 692	119 673
	Summa	120 692	119 673
Not 6	Årets kapitalförändring	2010	2009
	Uppdragsverksamhet		
	– internationella uppdrag	–5	94
	– projekt finansierat med balanserat kapital avseende uppdragsverksamhet	0	–13
	Periodiseringsdifferenser		
	– uppbördsverksamhet	–1 293	1 298
	Summa	–1 298	1 378
<i>Balansräkning</i>			
Not 7		2010	2009
	Balanserade utgifter för utveckling	2010	2009
	Ingående anskaffningsvärde	21 874	19 779
	Årets anskaffningar	663	2 095
	Utrangering	–1 055	0
	Utgående anskaffningsvärde	21 482	21 874
	Ingående ackumulerade avskrivningar	–18 447	–17 986
	Årets avskrivningar	–117	–229
	Årets nedskrivningar	0	–387
	Korrigering av tidigare års avskrivningar	18	155
	Utgående ackumulerade avskrivningar	–18 547	–18 447
	Summa	2 935	3 427
Not 8	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2010	2009
	Ingående anskaffningsvärde	2 177	1 979
	Årets anskaffningar	23	198
	Utgående anskaffningsvärde	2 200	2 177
	Ingående ackumulerade avskrivningar	–1 809	–1 743
	Årets avskrivningar	–105	–66
	Utgående ackumulerade avskrivningar	–1 914	–1 809
	Summa	286	368

Not 9	Förbättringsutgifter på annans fastighet	2010	2009
	Ingående anskaffningsvärde	15 846	15 411
	Årets anskaffning	318	435
	Utgående anskaffningsvärde	16 164	15 846
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-15 387	-15 103
	Årets avskrivningar	-135	-284
	Utgående ackumulerade avskrivningar	-15 522	-15 387
	Summa	642	458
Not 10	Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2010	2009
	Ingående anskaffningsvärde	25 800	23 651
	Årets anskaffning	2 060	2 574
	Avyttringar	-2 265	-425
	Utgående anskaffningsvärde	25 595	25 800
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-21 152	-18 404
	Årets avskrivningar	-2 331	-3 171
	Avyttring	2 262	422
	Utgående ackumulerade avskrivningar	-21 221	-21 152
	Summa	4 374	4 648
Not 11	Periodavgränsningsposter	2010	2009
	Förutbetalda hyreskostnader	6 339	6 368
	Övriga förutbetalda kostnader	232	125
	Upplupna intäkter årlig revision	3 272	4 725
	Summa	9 843	11 217

Not 12	Avräkning med statsverket	2010	2009
	Uppbörd		
	<i>Ingående balans</i>	-19 332	-19 658
	Redovisat mot inkomstitel	-121 984	-124 716
	Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	120 366	118 701
	Medel från räntekonto som tillförts inkomstitel	0	6 341
	<i>Skulder avseende uppbörd</i>	-20 950	-19 332
	Anslag i räntebärande flöde		
	<i>Ingående balans</i>	-8 032	-14 606
	Redovisat mot anslag	335 108	336 780
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-335 798	-339 876
	Återbetalning av anslagsmedel	2 462	9 669
	<i>Skulder avseende anslag i räntebärande flöde</i>	-6 260	-8 032
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	<i>Ingående balans</i>	14 641	17 635
	Redovisat under året enligt undantagsregeln	-2 416	-2 993
	<i>Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har avräknats mot anslag</i>	12 225	14 641
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
	Ingående balans	0	0
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde	122 949	127 451
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-2 583	-2 409
	Betalningar hänförliga till anslag och in- komstitlar	-120 366	-125 043
	<i>Övriga fordringar/skulder på statens central- konto i Riksbanken</i>	0	0
	Summa Avräkning med statsverket	-14 985	-12 723

Not 13	Statskapital	2010	2009
	Konst som överförs från Statens konstråd	35	35
	Summa	35	35

Not 14	Balanserad kapitalförändring	2010	2009
	Avgiftsfinansierad verksamhet, Viss årlig revision		
	<i>Ingående balans</i>	<i>147</i>	<i>621</i>
	Årets kapitalförändring föregående år	-13	-473
	<i>Utgående balans</i>	<i>134</i>	<i>147</i>
	Avgiftsfinansierad verksamhet, Internationella uppdrag		
	<i>Ingående balans</i>	<i>571</i>	<i>6 921</i>
	Årets kapitalförändring föregående år	94	-8
	Reglering av avgiftsoverskott mot inkomsttitel	0	-6 341
	<i>Utgående balans</i>	<i>665</i>	<i>571</i>
	Periodiseringsdifferenser		
	<i>Ingående balans</i>	<i>3 267</i>	<i>-46 672</i>
	Årets kapitalförändring föregående år	1 298	18 439
	Anslagsavräkning av övergångseffekt motsvarande balanserat kapital	0	12 420
	Överföring av ej anslagsavräknad semesterlöneskuld till fordran statsverket	0	17 635
	Korrigerig av övergångseffekt m.m.	0	1 446
	<i>Utgående balans</i>	<i>4 565</i>	<i>3 267</i>
	Summa utgående balans	5 363	3 985

Not 15	Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	2010	2009
	Ingående avsättning	8 978	6 633
	Årets pensionskostnad	2 668	5 017
	Årets pensionsutbetalningar	-4 688	-2 672
	Summa utgående avsättning	6 957	8 978

Not 16	Övriga avsättningar
	Övriga avsättningar, 1 175 tkr, avser kompetensväxlings- och kompetensutvecklingsåtgärder.

Not 17	Lån i Riksgäldskontoret	2010	2009
	<i>Ingående balans</i>	6 490	7 512
	Årets nya lån	6 379	2 717
	Årets amorteringar	-5 050	-3 739
	<i>Utgående balans</i>	7 819	6 490

Beviljad låneram är 30 miljoner kronor.

Not 18 Skulder till andra myndigheter och övriga skulder

I årsredovisningen för 2009 har skulden avseende avgifter till individuell ålderspension (låpen) och kompletterande ålderspension (Kåpan Tjänste) redovisats som en skuld till andra myndigheter. Under 2010 redovisas de som en övrig skuld.

Not 19	Periodavgränsningsposter	2010	2009
	Semester- och löneskuld inkl. avgifter	22 004	21 074
	Övriga upplupna kostnader	1 988	4 215
	<i>Summa</i>	23 992	25 289

Minskningen av posten beror främst på att avsättningen för kompetensväxlings- och kompetensutvecklingsåtgärder (1 175 tkr) har omklassificerats från övriga upplupna kostnader till övriga avsättningar.

Not 20 Ansvarsförbindelser

Ansvarsförbindelsen avser chefs pension till Eva Lindström för åren 2012 - 2022. Se även avsnittet framtida åtaganden.

Not 21 Redovisning mot bemyndiganden

Riksrevisionen ska bidra till god förvaltning i samarbetsländerna genom att stärka parlamentens kontrollmakt och de nationella revisionsorganens kapacitet och förmåga att bedriva revision. Insatserna löper ofta över flera år varför Riksrevisionen bemyndigats att ingå åtaganden som medför utgifter under senare budgetår än det år statsbudgeten avser. Utestående åtaganden som täcks av redan anvisat anslag uppgår till 1 200 tkr.

Not 22	Finansieringsanalys	2010	2009
	<i>Kostnader enligt resultaträkningen</i>	<i>-331 545</i>	<i>-317 606</i>
	<u>Justeringar:</u>		
	Realisationsförlust	3	2
	Avskrivningar	2 671	3 982
	Likvidpåverkan föregående år	1 055	0
	Avsättningar	-2 965	3 289
	<i>Kostnader enligt finansieringsanalys</i>	<i>-330 781</i>	<i>-310 332</i>
	 <i>Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkningen</i>	 <i>869</i>	 <i>815</i>
	 <u>Justeringar:</u>		
	Realisationsvinst	261	0
	<i>Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt finansieringsanalysen</i>	<i>608</i>	<i>815</i>

Uppgifter om styrelseledamöter, suppleanter och ledande befattningshavare

Riksrevisionen ska enligt 7 kap. 10 § föreskriften (FRS 2006:10) om tillämpningen av lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen redovisa uppgifter relaterade till styrelseledamöter, suppleanter och ledande befattningshavare enligt 7 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Riksrevisionen ska för dessa personer uppge uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter och uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag (utredningsuppdrag i myndighetsform ingår inte i sammanställningen). Myndigheten ska för dessa personer även redovisa de skattepliktiga ersättningar och andra förmåner som betalats ut under räkenskapsåret samt de framtida åtaganden som avtalats för var och en.

Uppgifter om andra uppdrag

UPPGIFTER FÖR ORDINARIE LEDAMÖTER FÖR 2010

Emma Henriksson	—
Tommy Waidelich	Riksbanksfullmäktige, suppleant
Elisabeth Svantesson	—
Helena Hillar Rosenqvist	—
Eva Flyborg	—
Anders W Jonsson	—
David Lång	—
Per Rosengren	Mariestad Töreboda Energi AB, suppleant
Ewa Thalén Finné	Boverkets insynsråd
Carina Adolfsson Elgestam	Länsstyrelsen i Kronobergs läns insynsråd Vida Vision AB
Maria Plass	Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap, insynsråd Kees AB

Ledamöter till 2010-10-19

Anne-Marie Pålsson	GL Beijer AB Länsförsäkringar AB Länsförsäkringar Skåne, vice ordförande Stiftelsen Institutet för Framtidsfrågor
Alf Eriksson	Länsstyrelsen i Hallands län Statens genetiknämnd
Margareta Andersson	—
Torsten Lindström	—

UPPGIFTER FÖR SUPPLEANTER FÖR 2010

Leif Pettersson	Valrossen AB Presstödsnämnden, suppleant
Anti Avsan	Huge fastigheter AB, ordförande
Ingegerd Saarinen	–
Hans Backman	Arbetsmiljöverkets insynsråd Offentliga sektorns särskilda nämnd, ersättare
Kerstin Lundgren	Sida, insynsråd Svenska institutet i Alexandria Presstödsnämnden, suppleant Energiknippet i Södertälje AB, suppleant
Margareta Sandstedt	–
Marie Engström	–
Helena Höij	Hjälpmedelsinstitutet, ordförande
Cecilia Magnusson	Insynsrådet för Statens institutionsstyrelse Stiftelsen Chalmers tekniska högskola Bostads AB Poseidon
Phia Andersson	–
Mats Gerdau	Medborgarskolans friskolor i Stockholm AB, ordförande
<i>Suppleanter till 2010-10-19</i>	
Agneta Lundberg	MIVA – Miljö och vatten AB, ordförande
Ulla Löfgren	Riksbanksfullmäktige, suppleant
Carl Erik Hedlund	Stockholms Hamn AB Kapellskärs Hamn AB AB Svensk Tidskrift Påhlmans Handelsinstitut AB Kompetenstorget AB
Lennart Hedquist	Länsstyrelsen i Uppsala läns insynsråd SBC Sveriges Bostadsrättscentrum AB, ordf. SBC ek. för., ordförande Handelsbanken fonder AB
Birgitta Carlsson	Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden AB Lidingö hotell- och konferenscentrum, ordf.
Tina Acketoft	–

Ersättningar och förmåner som betalats ut under 2010

(kronor)

RIKSREVISORER

Claes Norgren	1 423 735
Gudrun Antemar	692 444
Jan Landahl	1 375 326
Eva Lindström	938 958

ORDINARIE STYRELSELEDAMÖTER

Emma Henriksson	28 950
Tommy Waidelich	102 800
Elisabeth Svantesson	36 250
Helena Hillar Rosenqvist	36 950
Eva Flyborg	118 750
Anders W Jonsson	8 013
David Lång	7 663
Per Rosengren	36 450
Ewa Thalén Finné	35 900
Carina Adolfsson Elgestam	36 600
Maria Plass	8 013

Ledamöter till 2010-10-19

Anne-Marie Pålsson	28 575
Alf Eriksson	28 925
Margareta Andersson	28 225
Torsten Lindström	28 575

SUPPLEANTER

Leif Pettersson	700
Anti Avsan	700
Ingegerd Saarinen	—
Hans Backman	—
Kerstin Lundgren	700
Margareta Sandstedt	700
Marie Engström	700
Helena Höij	700
Cecilia Magnusson	—
Phia Andersson	—
Mats Gerdau	2 100

Suppleanter till 2010-10-19

Agneta Lundberg	–
Ulla Löfgren	700
Carl Erik Hedlund	–
Lennart Hedquist	1 400
Birgitta Carlsson	1 400
Tina Acketoft	700

Framtida åtaganden

Eva Lindström, som under året har fullgjort ett sjuårsförordnande som riksrevisor, är berättigad till hel chefspension. Denna chefspension föranleder ett framtida ekonomiskt åtagande för Riksrevisionen som maximalt sträcker sig över perioden 2011-2022. Riksrevisionen bedömer att det är möjligt att prognostisera åtagandet ett år framåt. Denna del redovisas som en avsättning. Resterande del, där sannolikhet och storlek på antagandet inte kan bedömas, redovisas som ansvarsförbindelse.

Ansvarsförbindelsen kan upphöra av två orsaker:

- i de fall en pensionerad riksrevisor får en ny anställning, eller att
- SPV:s tolkning av föreskrift om tillämpningen av förordningen (2003:55) om avgångsförmåner för vissa arbetstagare med statlig chefsanställning ändras till att riksrevisorernas pensioner jämföras med de chefsanställningar som förtecknas i bilagan till samma förordning.

För anställning som riksrevisor gäller i övrigt förordningarna (1991:1160, 1995:1038 och 2003:55) om statliga chefspensioner, vilka antagits av riksdagens förvaltningsstyrelse för tillämpning inom riksdagen och dess myndigheter (RFS 1996:4). Rätten till hel chefspension uppnås efter en förordnandeperiod på sju år.